

DOMOVINA

in KMETSKI LIST

Upravištvo in uredništvo »DOMOVINE«, Ljubljana,
Puccinijeva ulica št. 5, II. nad., telefoni od 31-22 do 31-28
Račun Poštne hranilnice, podruž. v Ljubljani št. 10.711

Izhaja vsak teden

Naročnina za tuzemstvo: četrletno 4.50 L, polletno
9.- L, celoletno 18.- L; za inozemstvo: celoletno 30.40 L
Posamezna številka 50 cent.

Pregled vojnih in političnih dogodkov

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil je 8. decembra objavil nasledno vojno poročilo:

V Marmariki so se boji, ki so se spet razvneli 5. t. m. na področju pri Bir el Gobiju, tudi včeraj nadaljevali.

Z uspešnimi protinapadi so italijanske in nemške sile prisilile angleške čete k umiku.

Angleži so imeli izgube. Na fronti pri Tobruku neuspešni sunki sovražnih tankov proti postojankam divizije »Brescije«. Na fronti pri Solumu so bili odbiti napadi tankov na postojanke »Savone«. Njeno protiletalsko topništvo je sestrelilo eno angleško letalo. Skupine osnih letal so napadle zbirališča motornih vozil in sovražne mehanizirane oddelke vzhodno in južnovzhodno od Bir el Gobija kakor tudi železniško postajo v Abu Feidanu (južno od Sidi el Baranija). Nadalje so bombardirale v Tobruku pristaniške naprave in ladje v luki ter so hudo poškodovale velik parnik in povzročile požare med napravami na pomolih. Nemški lovci so sestrelili sedem sovražnih letal. Naši lovci so se ponovno spopadli s sovražnimi letali in so jih tri sestrelili, med njimi tudi eno letalo tipa »Beaufighter«. Njegova posadka je bila ujeta. Več drugih letal so lovci uspešno obstreljevali s strojnimi. Eno sovražno letalo je bilo sestreljeno od protiletalske obrambe v Berat el Hsunu. Letalci so bili ujeti. Angleška letala so napadla nekaj krajev na Siciliji: neznatna škoda in en ranjenec. Nekaj izmed teh letal so naši lovci prestregli in ponovno poškodovali. Eno je bilo sestreljeno. Nemški bombniki so napadli skupino angleških vojnih ladij na osrednjem Sredozemskem morju. Bomba težkega kalibra je zadela eno križarko v sredo.

Iz poročila nemškega vrhovnega poveljstva 8. t. m. povzemamo,

da se na širnih področjih vzhodnega bojišča razvijajo zdaj le krajevni boji,

ker sta nadaljevanje operacij in način bojevanja na vzhodu odslej odvisna od nastopa ruske zime. Ob zapadni obali Krime je bil preprečen poizkus sovražnikovega izkrcanja. V Doneški kotlini so prinesli napadi nemških in italijanskih čet uspehe. Pred Petrogradom je sovražnik zamen nadaljeval poskuse izpadov. Letala so napadala zbirališča sovjetskih čet, oklopnih vozil in utrdb. Sovražnik je imel hude izgube. V Moskvo držeče železniške proge so bile na mnogih krajih porušene z bombami.

Iz Tokia poročajo, da

je nastalo na Tihem morju vojno stanje.

Japonska je v vojni z Zedinjenimi državami in Anglijo. Po vesti iz Amerike, so dalje napovedale vojno Japoncem Nizozemska Indija, Kostarika, Nikaragua, Kanada in Avstralija. Kakor poročajo, so Zedinjene države v posebni noti stavile Japoncem nastopne pogoje: sklenitev nenapadalnega sporazuma med Japonsko, Zedinjenimi državami, Anglijo, Kitajsko, Nizozemsko Indijo, Siamom in So-

Predsednik Dopolavora je pregledal delo združenja pri nas

Dne 4. t. m. je dospel v Ljubljano Eksce-lenca Parenti, predsednik Dopolavora in je takoj odšel v vladno palačo k Visokemu komisarju in zveznemu tajniku Ekscelenci Grazioliju. Ob navzočnosti zveznega podtajnika Gattija in pokrajinskega tajnika Dopolavora Liberatija, so bila preučena vsa vprašanja, ki se tičejo pokrajinskega Dopolavora v Ljubljani in njegovega nadaljnjega razvoja v vseh odsekih, posebno glede Dopolavora za Oborožene Sile.

Eksce-lenca Parenti je dal natančna navodila, medtem ko je Visoki komisar zagotovil vso podporo za bodoči razvoj združenja.

Popoldne je Eksce-lenca Parenti obiskal Zvezo borbenih fašijev, zvezno poveljništvo GIL in je naposled pregledal pokrajinski sedež Dopolavora ter se zanimal za njegovo delovanje. Nato je obiskal okrepčevalnico v

Ljubljani in dal navodila za izboljšanje nje-ne opreme. Zvečer se je udeležil predstave v državnem gledališču.

Obisk Eksce-lence Parentija v Ljubljani kaže živo zanimanje države za novo pokrajino, ki kaže vdano sodelovanje prebivalstva. Predsednik Dopolavora je pregledal dozdajš-no delovanje pokrajinskega Dopolavora in je dal natančna navodila za načrt bodočega delovanja, po katerem bo uresničena tudi v novi italijanski pokrajini dopolavoristična delavnost, ki navdušuje ljudske množice v Italiji. Ta mesec bo začelo delovati devet podjetniških Dopolavorov in bodo otvorjeni prvi občinski in strokovni Dopolavori.

V izredno lepem sedežu na Taboru, ki je bil čisto prenovljen, bodo še v teku tega meseca večerne prireditve za Oborožene Sile in za ljubljansko dopolavoriste.

V mestu in na deželi bo treba pomladi saditi čim več fižola

Poleg krompirja je fižol tisti pridelek, ki v naših slovenskih krajih zelo pomaga, da se ljudje lahko preživljajo. Zato so se letos pomladi prav v vseh strani slišali glasovi, naj kmet kakor lastnik vrta ne pozabita posaditi čim več fižola.

Meščani, ki so imeli na svojih vrtovih dovolj fižola, pač morajo potrditi, kako mnogo jim je zalegel strožji fižol. Novi meščanski pridelovalci fižola so tu in tam bili sicer razočarani, kar pa ni čudno, saj so nekateri le v naglici obdelali zapuščen svet, ga slabo pognojili in posadili še slabo seme, to je takšno, ki so si ga v naglici kje nabavili.

Ti novi pridelovalci naj n'kar ne vržejo puške v koruzo. S tem, da so pusto zemljo

prekopali, so jo že izboljšali. Če zdaj, kakor hitro kakšne dni zemlja ne bo zmrzla, svoj novi vrt spet prekopljejo, to se pravi prelopatajo (prestihajo), so napravili nadaljni korak k izboljšanju zemlje. Važno je, da se zemlja prelopata jeseni, ker potem čez zimo premrzne in se mnogo snovi v njej razkroji v snovi, hranilne za rastlinstvo. Za fižol je treba kakor za krompir zdaj jeseni pri lopatanju postreči zemlji s hlevskim gnojem ali dobrim kompostom, in sicer tako, da ga zakoplješ med lopatanjem, vendar ne na dno, temveč med brazde.

Pomladi pa pognojiš še z umetnim gnojilom. Fižolu je najboljšo gnojiti s 40 odstotno kalijevo soljo in s superfosfatom, ki ju

vjetsko zvezo. umik vojaštva iz Kitajske in Indokine in opustitev vsake nadaljnje podpore nankinški (Japoncem prijazni) kitajski vladi. Japonci teh pogojev niso sprejeli. Iz japonskega poročila je razvidno, da so japonska letala že napadla severnoameriška oporišča na Havajskih in Filipinskih otokih. Dlje so bombardirala Hongkong. V napadih na morju so bile po japonskih vesteh potopljene ena ameriška oklopnica in dve petrolejski ladji. Japonci so vkorakali v Siam.

Iz Rima poročajo, da je Reuter objavil službeno sporočilo, po katerem je

razglašeno vojno stanje Anglije s Finsko, Madžarsko in Rumunijo.

Anglija je bila vsem tem trem državam poslala note, a odgovor je dobila le iz Finske. Kakor pravi poročilo, se je Angliji zdel finski odgovor nezadosten in nezadovoljiv, zato je sledila vojna napoved. Enako so napovedale vojno tem trem državam Kanada, Avstralija, Nova Zelandija in Južna Afrika.

Iz Stockholma poročajo, da je

prispeel v Moskvo predsednik poljske vlade general Sikorski

in po moskovskem radiu poveljeval poljsko-sovjetsko bratstvo. Listi pripominjajo, da temu bratstvu ne verjamejo niti v Sovjetski zvezi sami. Sprejem Sikorskega v Kujbiševu in Moskvi je bil po isti vesti zelo hladen.

Ameriški list »Chicago Tribune« objavlja pod velikimi naslovi pismo, ki ga prisojajo Rooseveltu. Pismo je bilo poslano vojnemu ministru Stimsonu, kateremu Roosevelt naroča, naj pripravi petmilijonsko ameriško vojsko za veliko ofenzivo proti osi do 1. julija leta 1943.

Ameriški novinarji so takoj pohiteli k Rooseveltovemu tajniku in zahtevali od njega natančnih pojasnil o pismu. Ta pa je dejal, da ne more niti potrditi, niti zanikati resničnosti pisma, ker o tem še ni mogel govoriti s predsednikom Rooseveltom. Dodal pa je, da je vlada uvedla strogo preiskavo, da bi ugotovila vire, odkod je ta list prejel to novico.

potrosiš na zemljo in z železnimi grabljami zamešaš v prst. Tako storiš na vrtu, medtem ko kmet lahko umetno gnojilo z brano premeša s prstjo. Potrosiš pa umetno gnojilo na zemljo kakšna dva tedna pred sajenjem. Poleg omenjenih umetnih gnojil je priporočati tudi gnojenje z dušičnatimi gnojili.

Če ima vrt že dobro zemljo, se prav odlično pozna še majhna količina umetnih gnojil. Meščanski lastniki vrtov bodo, kakor upamo, imeli na razpolago kakšno mešano umetno gnojilo, v katerem bodo zastopani kalijeve soli, superfosfat (ali podobno gnojilo) in kakšno dušičnato gnojilo. Kmečko zemljo običajno gnoje tako, da dajo na en hektar 250 kg kalijeve soli in do 150 kg superfosfata. Dušičnata gnojila pa dajejo na en hektar v treh obrokih po 50 kg, in sicer pri setvi, pri ozelenitvi in pri prvem okopavanju.

Za dober pridelek fižola pa ni važno samo gnojenje, temveč tudi seme. Seme mora biti odlično. V ta namen bi moral vsakdo seme odbrati že tedaj, ko fižol rase. Najboljše seme je od lepo rastočih, zdravih rastlin z obilnimi, polnimi stroki, v katerih so enakomerni plodovi. Zdaj tega seveda ne moreš več storiti, storiš pa lahko vsaj to, da iz kupčka fižola izbereš lepo razvite in čisto zdrave plodove za saditev.

Poišči pa si takšne vrste fižola, ki pri nas dobro uspevajo. Tu si lahko pomagaš z izkušnjami starejših, preizkušenih pridelovalcev. Po mestnih vrtovih je boljše gojiti visoki fižol, in sicer naj bi si vsak tak pridelovalec izbral dve vrsti, eno zgodnejšo in eno poznejšo, ker je pač čas tak, da bo morda treba zgodaj pridelovati hrano, a stroški fižol je odlično hranilo. Tudi nekatere nizke vrste se lahko gojijo po vrtovih.

Kakšne vrste visokega in nizkega fižola najbolj uspevajo pri nas? O tem bi bilo dobro slišati nasvete izkušenega kmetijskega strokovnjaka. Kmečkim pridelovalcem priporočajo nekateri izmed nizkih vrst prepelničar, češnjavec, ribničar, beli tetovčan in še nekatere bele vrste, izmed visokih pa visoki koks, cipri in cannellini. Te vrste menda boleznij najmanj napadajo.

Če napadajo fižol boleznij, je pridelek neznačen. Gledati bo treba na to, da se bodo dobila cenena sredstva za obrambo fižola, če ga bo hotela ugonobiti kakšna bolezen. Zlasti pegavost je pri nas zelo razširjena. Zatira se ta bolezen z vsakoletnim odbira-

njem zdravih fižolovih rastlin za seme in s tem, da se seme pred saditvijo namoči v posebni tekočini, ki jo napraviš iz 100 gramov bakrenega karbonata in 18 litrov vode. Ko se bakreni karbonat raztopi v vodi, pride neš še en liter amoniaka. Pegavost poznajo pač menda vsi sadilci fižola. Pojavlja se na mladem stročju v obliki rjavih, okroglih, vdrtih lis.

Znatno škodo napravi na fižolu drobčkan živalca: fižolova pršica, ki je s prostim očesom ne vidiš. Na fižolovih listih se pojavijo ob cvetju bele, pozneje svetlorumene lise, ki postajajo čedalje temnejše in porjave. List se začne sušiti in postane krhek. Na spodni strani je močnata tvarina, kjer se drže pršice. Tega škodljivca je težavno zatirati. Še najbolj ga zatiraš s škropljenjem z milnico, ki ji dodaš dva odstotka petroleja. Škropiš zvečer, zjutraj pa ponoviš škropljenje s čisto vodo.

Dalje je fižolu nevaren tudi hrošček fižolar, ki se hitro širi, ker je večkrat v enem samem plodu po več hroščev. Fižolarji ne

ležejo jajec samo v mlade stroke, temveč tudi v suhe plodove v shrambah. Zato je treba tega škodljivca temeljito zatirati. Takoj pri pospravku fižola naj se plodovi posuše v krušni peči pri 60 stopinjah Celzija ali pa se segrevajo eno uro v vodi, ki ima 60 stopinj Celzija. Dobro je tudi, če se februarja dene fižol za več dni v 20 do 30 stopinj Celzija topel prostor, da hrošči predčasno zapuste plodove. Nato se plodovi zrešeta, da hrošči popadajo skozi luknje v posodo z vodo.

So še druge boleznij in drugi škodljivci, ki pa niso tako nevarni, odnosno niso tako zelo razširjeni. Če smo pazljivi in se ravnamo po nasvetih kmetijskih strokovnjakov, smo vse te boleznij in škodljivce vsaj delno zatirali, če že ne čisto ugonobili. Opozorimo naj še samo, da ne sadite fižola v premokro zemljo. Čez zimo bo dovolj časa, da poskrbimo za dobro seme, za umetna gnojila in za obrambna sredstva. Vsakdo, ki ima vsaj košček zemlje, bo gledal na to, da bo ta košček izrabil, saj bo to samo v njegovo korist.

Mali in veliki gospodar

Delo kmeta in vrtnarja v decembru

V zadnem mesecu leta napravi vsak kmetovalec račun o tem, kaj je pridelal in kako uspešno se mu je obnesel ta ali oni načrt, da bo lahko pomladi popravil napake, ki jih je zdaj dognal. Decembra že ni več mnogo dela zunaj, a vendar ga je še nekaj.

Polje. Večina gospodarjev na polju nima nobenega opravka več, ker je vse pravočasno izvršila. Po shrambah pa je razno poljsko orodje, ki ga v naglici nismo utegnili temeljito očistiti in popraviti. Zato to delo zdaj opravimo: namažemo stroje ter nadomeščamo polomljene in pokvarjene dele, da bomo mogli orodje takoj rabiti, ko nastopi čas dela. Skrbno preglejmo zaloge hrane in semena.

Na travnikih in pašnikih še lahko gnojimo s kompostom in umetnimi gnojili ter razvažamo gnojnico, dokler zemlja ni zmrzla ali s sne-

gom pokrita. Dokončajmo napravo novih in čiščenje starih jarkov.

Vrtnarstvo. V vrtu je vse pognojeno in prekopano. Kdor še ni tega storil, naj stori zdaj, če bo vreme še dopuščalo. Trajne rastline in nasade varujmo pred mrazom, ako ga ne prenesejo. Najboljša odeja je listje in po njem smrečje. Urejamo in čistimo doma pridelano seme. Delamo načrte za prihodno leto in iščemo navodila v strokovnih knjigah in časopisih.

Sadjarstvo. Gnojmo sadnemu drevju s hlevskim gnojem, gnojnico in umetnimi gnojili. Čistimo sadno drevje. Okopavamo kolobarje in kopljimo jame za saditev spomladi. Ob suhem in toplem vremenu škropimo drevje s karbolineji upoštevajoč zadevna navodila. Pregledujemo zaloge sadja. Poučimo se iz strokovnih knjig in časopisov o umnem sadjarstvu.

I. A.:

Lahkomiselnost ga je pogubila

»Bog se usmili,« so vdihovali ljudje, ko je bila najavljena dražba Skalarjevega posestva. »Taka bogatija, pa pojdo vse na boben!«

Bil sem še otrok in nisem mogel prav razumeti, kako težak in trpek je pomen teh besed. Dražbe same se ne spominjam več. Le to vem, da je bila kmalu po smrti Skalarjevega očeta, ki je bil čisto sam na razsežni kmetiji. Kar pomnim, je bil mož vedno enak: sivolasi in zgrbljen in nekam plah. Ogibal se je ljudi in menda ljudje tudi njega. Ko sem v jeseni odhajal v šolo, sem ga še videl sedeti pred hišo, ko pa sem prišel na božične počitnice, je bil mož že v grobu. Na poletje je potem zapel boben in lepa domačija je bila za Skalarjev rod izgubljena.

»Tako imetje,« so zmajevali z glavo moj oče, »tako imetje, pa gre takole v nič. Niti toliko, kolikor je za nohtom črnega, ne bo ostalo Skalarjevim.«

»Saj tako ni nikogar,« sem menil jaz.

»O, je, je, seveda je! Ostali so res pomrli, ali Tine mora še biti nekje,« so rekli oče. »Mojih let je in skupaj sva hodila v šolo.«

»Kje pa je zdaj?«

»Bog sam vedi! Hodil je v mestne šole kakor ti. Skalar je upal, da postane sin imeniten gospod, sin pa...«

»Kaj je bilo z njim?«

»Bog daj, da bi ne bilo nikoli res, kar govore!« so vzdihnili oče.

Dasi sem zelo želel odgovora, nisem maral

več nadlegovati očeta, ker so se mi zdeli vse preveč zamišljeni. Takrat pač nisem še niti slutil, kako hitro in trpko pojasnilo mi bo dalo življenje...

Kak teden dni pred velikim šmarnom sva sedela z očetom zvečer na vrtu za hišo, ko nenadno stopijo mati k nama.

»Slišiš,« pravijo očetu, »popoten človek je prišel, ki bi rad govoril s teboj.«

Oče brž gredo v hišo, jaz pa seveda tudi za njimi. V somraku zagledam v veži razcapanega, shujšanega človeka, ki je bil bolj podoben v cunjeto odeti smrti kakor živemu bitju.

»Dober večer,« pravijo oče, »kaj bi radi, prijatelj?«

»Tratar, Francelj, ali me res ne poznaš?« se zdajci otožno odzove tujec.

Oče stopijo bliže in se zdrznejo:

»Tine, ti?«

»Da, jaz sem,« dahne tujec. Tri kratke, preproste besede, ali padle so ko troje težkih skal.

Šli smo v hišo. Mati so prišlecu postregli, kakor so bili brž naročili oče, mi pa smo medtem posedli za mizo.

»Dolgo se že nisva videla,« so povzeli oče.

»Da, da,« je vzdihnil Tine. »Že kakih petnajst let me ni bilo v domačem kraju.«

»Marsikaj se je medtem spremenilo.«

Tine priklina:

»Vem, vse vem.«

Glas se mu trese. Kakor da ga nekaj tišči in davi v grlu, vzdihne:

»Samo za nekaj dni bi te prosil, Francelj, da bi smel ostati pri tebi. Ne bo dolgo...«

»No, no,« pritrdijo oče, »saj veš, da te ne bom odganjal...«

Tine ga je hvaležno pogledal in vzdihnil. Posedeli smo še nekaj časa in se razgovarjali, naposled pa so oče omenili Tinetu, da sem tudi jaz že v šolah.

»Tako, tako,« se je zavzel Tine, »potem ti pač moram jutri povedati svojo povest.«

Nato smo si voščili lahko noč in šli počivat. Bil sem nestrpen, kaj mi bo naslednji dan povedal Tine. Zato dolgo nisem mogel zatisniti oči. Nemirno sem se premetaval po postelji. Kakor hitro sem malce zadremal, me je splašila iz spanja turobna postava Tineta Skalarja. Ko sem naposled izmučen zaspal, se je že vžigala na vzhodu jutrna zarja.

Dopoldne sem se potem skoro nevede ogibal Tineta. Nekakšen nepremagljiv strah me je oviral, da se mu nikakor nisem mogel približati. Šele po obedu, ko so vsi domači odšli na delo in sva ostala s Tinetom sama, sva se srečala na vrtu. Sedel sem pod košato jablano in prebiral Robinzonovo povest, ko se nenadno oglasi za menoj:

»No, Drejče, danes si pa dolgo spal!«

Že po glasu sem takoj spoznal, da je prišel Tine k meni. Zdaj, ko sem ga spet imel in gledal pred seboj, se mi ni zdel več tako grozen.

»Ali mi boste zdaj povedali svojo povest?« sem dejal in ga povabil, naj sede k meni.

Tine je sedel in začel:

»Vidiš, jaz sem zadnji Skalarjev sin. Saj poznaš našo domačijo. Lepa je bila in tudi življenje je bilo lepo pri nas. Moja dva brata in

Koristne ptice privabimo v sadovnjake z vsakodnevnim hranjenjem zgodaj zjutraj, za kar postavimo pred vlago zavarovana hranišča, nedostopna mačkam.

Vinogradništvo in vinarstvo. V lepem vremenu končajmo gnojenje in vinsko kop. Rigolajmo za nove nasade in popravljajmo vinogradniško orodje. Naročajmo trsje za obnovo vinogradov. V kleti pretakamo mila vina in izvršujemo redno oskrbovanje sodov. Čistimo in lakiramo obročje in druge železne dele na vinski posodi.

Gozdarstvo. Nadaljujmo in končajmo posebno v hrihah zimsko sečnjo. Spravljajmo les iz gozdov, posebno če se nam za to nudi ugodne snežne razmere.

Varuj krompir, da ne bo gnil in zmrzoval

Zimski mrz se je že začel in obstoji nevarnost, da bo v bolj slabo zavarovanih kletih krompir zmrznil. Živeža ni preveč in bi bila nepopravljiva škoda, če bi se nam v teh časih krompir pokvaril. Pisali smo že nekajkrat, kako je treba shraniti krompir čez zimo, vendar hočemo navodila ponoviti in še dodati nekaj nasvetov glede na to, da je ponekod krompir v kletih že zmrznil.

Najprej pregledajte ves krompir in vse gnile in nagnite plodove odstranite. Nagniti krompir je še poraben, če gniglobo odrežete proč. Najlepše, neranjene plodove odberite, slabše plodove pa določite za hitrejšo rabo. Lepe plodove, ki niso prav nič ranjeni in prav nič nagniti, položite v kakšen meter visoke lesene zaboj, ki imajo med posameznimi deskami špranje, da imajo plodovi zrak. Tudi na tleh naj bodo špranje. Ko nalagamo krompir v zaboj, potrosimo vsako plast z živim apnom v prahu. Vložen krompir mora biti suh, zato ga je treba, če je vlažen prej posušiti, a ne na zemlji, temveč na deskah, debelem papirju ali žakljevini. Namesto apna, če ga nimamo, potrosimo lahko tudi pepel od drv ali pa mivko. Najboljše je seveda apno.

Tak zaboj potem pustiš v kleti. Če je klet temna, zračna in primerno topla, se bo krompir dobro držal. Če pa je klet svetla, bolj mrzla in še vlažna, je slaba shramba za krompir. V bolj mrzli kleti, moraš obdati zaboj s krompirjem z žakljevino ali pa z debelejšo plastjo papirja, na primer časopisnega. Storiti moraš to tako, da boš krompir za neslono obvaroval zmrznjenja. Če je klet

živoreja. Skrbimo, da mrz ne bo škodoval korenju in gomoljem za živalsko krmo po shrambah, podpisnicah in silih. Skrbimo za čistočo v prostorih, kjer se krma pripravlja. Ostanke krme in pokvarjeno krmo vestno odstranjujemo. Pazi na brejo živino in ne dajaj ji ledene vode, plesnivega sena, gnile ali premrzle repe. Uvažujmo, da svinje in perutnina potrebujejo tople hleve. Cementna tla v svinjskih hlevih pokrijemo z deskami ali vsaj z zadostno nasteljo. Perutnina, ki v naravi ne najde več dovolj hrane, se mora izdatneje hraniti z upoštevanjem, da brez zelenega prehrana ni pravilno urejena (presna razrezana repa, listje od zelja ali solate, zdrobljena suha detelja in podobno).

svetla, moraš krompir pokrivati, ker svetloba sili krompir k odganjanju in pa zeleni postanejo plodovi. Da je vlažna klet zla reč, to razume vsakdo. Vlogo odganjaš s tem, da postavljaš v klet od časa do časa kakšno posodo z živim apnom ali pa z lesnim pepelom. Tako klet je tudi treba večkrat prezračiti.

Če nam krompir čisto zmrzne, so taki plodovi prav malo vredni, če pa le malo zmrzne, ni takšna reč. Tak krompir se da kmalu popraviti. Kakor veste, je krompir, ki zmrzne, sladek. Krompir ima namreč v sebi nekaj škroba, ki se spreminja v sladkor, a ta izhlapeva v obliki plinov. Če krompir zmrzne, se zaprejo krompirjeve dihalne odprtine in sladkorni plini ne morejo iz ploda. Sladkor ostaja v plodu, ki postane na ta način sladek. Sladki krompir prenesimo za teden dni v prostor, kjer znaša toplota 15 do 20 stopinj Celzija. V takem prostoru se odprtine v plodu spet odprejo in sladkor izgine. Krompir je spet dober. Iz krompirja, ki je čisto zmrznil, pa sladkorja več ne dobiš, in je tudi komaj za rabo. Varuj torej krompir pred prehudim mrazom. Če je komu krompir že zdaj zmrznil, je to znak, da je shramba slaba. Obdaj torej zaboj z žakljevino ali časopisnim papirjem v toliki meri, da mrz ne bo mogel škodovati.

= Prevzem posestev kočevskih izselnikov. Te dni je bil v Ljubljani ustanovni občni zbor družbe »Emona«, kmetijskega nepremičninskega zavoda (»Emona«, Istituto Agricolo Immobiliare). Novi zavod, pri katerem so

deluje tudi slovenski denar, bo skrbel za prevzem kmetijskih posestev v kočevskem okraju, ki bodo na prodaj in bo ta posestva prodajal slovenskim zanimancem. Kakor poroča Stefani, bodo na podlagi italijansko-nemškega sporazuma kočevski izselniki lahko iz proste roke prodali svoja posestva do določenega roka. Posestva ki ne bodo prodana iz proste roke, pa bo prevzel zavod »Emona«, ki bo odkupljena posestva prodal slovenskim kmetom za plačilo v obrokih z dolgo zapadlostjo.

= Živinski in kramarski sejem v Kostanjevici na dan sv. Terezije se je na novem sejmišču na Slinovih tako dobro obnesel, da že več desetletij ne pomnijo tako dobro obiskanega sejma in tako živahne kupčije. Sejem na lepem gričku za cerkvijo je privabil kupce in prodalce, pa tudi precej radovednežev in mešetarjev kljub temu, da se je istočasno dogon živine vršil doli v mestu pod kostanji ter se je na ta način živina delila na dvoje prostorov. Prihodni sejem za govedo, konje in svinje in za vso kramo bo na kvaterni ponedeljek dne 15. t. m. Pričakujemo, da bo ta sejem še dosti bolj obiskan.

= »Slovenski čebelar«. Izšla je 11. in 12. številka tega strokovnega lista. Z njo je zaključil urednik 44. leto izhajanja. V tej dolgi dobi so urejali list samo trije uredniki, in sicer Francišek Rojina, nadučitelj v pokoju, Martin Humek, višji sadjarski nadzornik v pokoju, in Avgust Bukovec, računski nadsvetnik v pokoju. Vsi žive v Ljubljani. V tej dobi je priobčil list nešteto znanstvenih, strokovnih in poučnih člankov, ki so odločilno vplivali na razvoj in napredek našega čebelarstva. Tudi ta številka prinaša razne poučne in pereče spise. Urednik opisuje življenje čebel pozimi, J. K. priporoča saditev ive in raznih vrh zaradi izboljšanja čebelje paše. V jedrnatih stavkih je opisano življenje Holandca Jana Swammerdamma, ki je posvetil večji del svojega življenja preučevanju čebelnega telesa in njegovega življenja. J. K. priobčuje opis čebelarstvo razstave na letošnjem velesejmu. Fran Ločnikar daje praktična navodila čebelarjem začetnikom za mesec november in december. Zelo poučna sta članka »Kako smo zazimovali v mrazu in snegu« in pa »Čebelar danes in nekdanj«. Marsikaj koristnega je v »Kotičku za radovedneže« in v »Drobirju«. Iz vesti razvidimo, da bo Čebelarstvo društvo začelo z vso vnemo širiti medee rastline. List se po svoji vsebini sam priporoča, da ga naroči vsak količjak zaveden čebelar.

sestra so bili vsi starejši od mene. Kot najmlajšega so me imeli posebno radi. Kar sem želel, sem dobil, kar sem zagrešil, mi je bilo vse odpuščeno brez kazni. Tako sem bil že kot otrok precej razvajen in razposajen. Ker sem bil pa nadarjen in sem dobro uspeval v šoli, so mi celo tam izpregledali marsikako nerodnost in naposled celo svetovali očetu, naj me pošljejo v šole. Vidiš, s tem, ko so mi hoteli dobro in samo dobro, s tem, da v preveliki ljubezni do mene ni nihče opazil mojih napak in slabosti, so položili v moje mlado življenje kal nesreče. Ne misli, da hočem komu kaj očitati in tako olepšati sebe. Le to hočem povedati, da ni dobro za človeka, ako krivdi ne sledi kazni. Primerno svarilo in pravila, pravična kazni sta človeku prav tako potrebni kakor veneči cvetki voda. Danes se ti morda zdi moja beseda nespametna, ali verjemi, da bo tudi v tvojem življenju še vse polno takih trenutkov, ko se boš spomnil mojih besed in porečeš, ako boš sam sebi odkri-srčen: »Prav je imel izgubljeni Skalarjev. Tine, prav!«

Tako sem torej prišel v latinske šole, kjer sem bil še precej prvo leto med odličnjaki. Lahko si misliš, kakšno veselje je vladalo doma, ko sem prišel na počitnice. Vse mi je bilo na uslugo in vse se mi je pokorilo. Zdel sem se sam sebi vzvišen nad vsemi. Izbiral sem si jedi, godrnjal za vsako malenkost in ne rogaj bratoma in sestri, tem trém, ki so vse leto trdo delali, da sem se jaz lahko šolal.

Ko sem se vračal v mesto, je bila prvič potrkala nesreča na naša vrata. Janez, moj najstarejši brat je odšel z očetom v gozd, kjer sta hotela posekati nekaj debelih jelk za doge. Pri tretji ali četrti hoji jima je začelo naga-

jati. Kakor sta žagala in spodbijala, se je drevo vedno nagibalo drugam, kakor sta pričakovala. Andrej, moj drugi brat, in sestra Polona sta dopoldne nesla prvima malo južino in jima šla pomagat. Prišla sta do očeta in Janeza prav tisti trenutek, ko se je začela usodna jelka nagibati. Vejevje je zašumelo, spodaj je zahreščalo, oče so kriknili in odskočili. Tudi Janez je odskočil, toda hoja se je nagnila za njim in ga z vejevjem podrla na tla. Vsi so planili k njemu, on pa je kakor mrlič obležal na skalovitih tleh. Vsa objokana je prihitela Polona domov in se vrnila nazaj z vozom. Tudi midva z materjo sva zdaj odšla v gozd. Namesto hoj smo naložili na voz Janeza, ki je bil bled ko smrt in nam je med vožnjo večkrat omedlel. Kakor hitro smo prišli domov, so se oče brž odpravili po zdravnika, ki je malodušno skimal z glavo, ne da bi mogel prav zaprav ugotoviti, kaj je z mojim bratom. V žalost ogrnjen je bil tedaj naš dom, ko sem ga zapuščal ob koncu tistih počitnic.

V mestu sem med tovariši kmalu pregnal žalostno sliko, ki mi je bila v začetku zmerom pred očmi. Začel sem živeti po svoji navadi, le da so moje zahteve od dne do dne narasčale. Vrh tega sem se bil seznanil s starejšim dijakom, ki sem ga tedaj smatral za najpametnejšega človeka na svetu. Vedel je povedati toliko zanimivega, da sem kar srkal njegove besede, ne da bi bil le malo premislil njihov pomen. Bil je to neki Štular. Jaz sem mu vedno spoštljivo dejal gospod Štular, on pa mi je, čeprav je bil skoro za polovico starejši od mene, rekel brž prve dni prijatelj. Niti misliti si ne moreš, kako mi je bilo to všeč. Čez drn in strn sem hitel za njim, vse sem ga ubogal in v vsem sem ga posnemal.

»Kakšen in kdo je prav za prav bil ta Štular?« porečeš. Danes ti lahko povem, ker vem: izgubljenec je bil, kakor jih je mnogo po svetu. Toda, da si ga slišal, kadar je govoril! Kako se je treba pripravljati za življenje in življenje spoznavati, ne samo iz suhoparnih knjig, ampak naravnost iz pravega, pristnega vira, iz življenja samega! Zabavljaj se zoper šolo in profesorje, češ da so to sami okoreli ljudje, ki ne razumejo mladine in je ne znajo voditi. Tako in podobno je govoril s tolikšnim zanosom, da sem ga poslušal kakor apostola. Pod vplivom njegove družbe mi je kmalu začelo presedati v šoli. Učil sem se sicer še, toda učenje mi ni bilo več veselje kakor dotlej, ampak breme, ki se mu pač ni bilo mogoče ogniti. Šolske knjige so se mi začele zdeti suhoparne. Štular je to kmalu opazil in mi postregel z raznoterimi knjigami, ki so kvarile in palile mojo razbičano domišljijo, da sem bil ves zmeden in kakor brez tal. Nosil mi je poleg slovenskih tudi drugojezične, zlasti nemške knjige, ki jih sicer nisem razumel, ker sem komaj znal gladko brati nemško, medtem ko mi je bila velika večina besed čisto tuja. Ali česar ni mogla povedati beseda, to mi je od strani do strani razodevala slika. Strašni prepadi življenja, ki komaj sme brez nevarnosti vanje gledati zrel mož, so zazijali nasproti meni, trinajstletnemu dečku, še čisto otroku. Trpke posledice so se kmalu pokazale. Kar mi je bilo dotlej sveto, vse se je začelo majati v meni. Lotevati so se me začeli verski dvomi, izgubljeni sem začel zaupanje ljudi, spoštovanje do roditeljev in celo zaupanje v samega sebe. Čutil sem se včasih, zlasti kadar sem bil sam, silno nesrečnega. Ker pa o vsem, kar je trlo mene, nisem mogel govoriti s svo-

Smučarstvo je najlepša sportna panoga

**Toda za smučarstvo moraš biti prav opremljen, da bo
koristno za tvoje zdravje**

Smučarstvo je sport, ki se je v slovenskih krajih zadnja leta zelo razširil. Prav je tako, saj je gotovo med najbolj zdravimi sportnimi panogami. Vendar pa je treba vedeti, da je smučarstvo zdrav sport le tedaj, če ga gojiš tako, kakor to terjajo načela zdravstva. Z drugimi besedami povedano, izgubi smučarstvo kakor vsaka sportna ali telovadna panoga svoj pomen za okrepitev telesa, če jih izvršuje nespameten lahkomišelnik.

Vsako zimo si mnogo smučarjev polomi roke in noge. Vzrok je, ker premalo pazijo nase in begajo ko divji zajci po nevarnih krajih ali pa, ker niso prav opremljeni. Za smučanje se je treba pripraviti že vnaprej, tako da si pri prvih spustih ne pretegujemo mišic in da nam srce ne oslabi že po nekaj minutah napornega vzpona. Mladina je v tem oziru delno zelo lahkomišelnica in je na

ta način zanjo smučarstvo pogosto le v nesrečo.

Kateri pa so vzroki številnih smučarskih nezgod? Neizurjenec, oblečen v smučarsko obleko, je neokreten, njegovo mišičevje je slabo. To in še nekatere manjše okolnosti povzročajo nesreče. Sportnikom, ki tudi med letom goje razne sporte, smučanje ne more škodovati in se v snegu takoj znajdejo.

Dihanje, obtok krvi in drugo delovanje našega telesa se morajo prilagoditi naporom. Posebno sklepi na rokah in nogah so občutljivi. Zato moramo prav sklepom posvetiti največ pozornosti. Kdor nima sklepov vajenih napora, naj jih obveže s posebnimi ovčji.

Važna sta tudi obutev in obleka. Obutev mora biti dovolj trpežna in ne sme biti občutljiva za vlago in mraz. Čevlji se mora v gležnju tesno prilagoditi k nogi.

Zmučen in zgaran tudi ne smeš biti, kadar napraviš smučarski izlet. Če hočeš, da boš od smučarstva zdrav, se moraš pred takim izletom temeljito počititi. Prav tako moraš delati odmore med smučanjem. To je važen opomin posebno za mladino, ki se hoče kar brez počitka smučati.

Smuško plezanje

**VELIKA
BLASNIKOVA
PRATIKA**
le izšla
1942

Dobite jo pri pooblaščenih zastopnikih, za Julijsko krajino pri Giovanni Parovel, Trieste, Via Francesco Denza 5, ali pa direktno pri založnici J. Blasnika nasl., Ljubljana, Breg 10.

Kadar se gremo smučat v hribe in smo dalje časa od doma, moramo posebno paziti, da se v prenočiščih ne prehladimo. Zimski sport nas lahko okrepi proti prehladu in drugim takim nevšečnostim, lahko nam pa tudi škoduje za vse življenje. Zelo nezdravo je sedeti na mrzlem v mokri srajci od rota. Če je le mogoče, si takoj po prihodu na cilj slecite preznojeno perilo. Tudi premočene čevlje je treba takoj sezuti.

Če gremo na daljše smučarske izlete, ne pozabimo olja, s katerim si namažemo kožo, ki je izpostavljena solncu. Vzemite s seboj tudi naočnike, ki nas varujejo pred hudim zimskim solncem. Če je huda zima in brije oster veter, si ne pozabite od časa do časa s snegom odrgniti nos, da vam ne zmrzne, ušesa pa morate imeti dobro zavarovana.

Le tako je smučarstvo zdravo. Kdor se je že utrdil, prenese seveda več kakor neutrjen začetnik. Toda pameten se smučar kljub utrujenosti n bo brez potrebe izpostavljal nevarnostim, ki mu lahko nakopilejo bolezni, usodne za vse življenje.

Sloviti norveški smučar Ruud Birger pri skoku

ljimi vrstniki, sem bil tako rekoč neločljivo navezan in kakor priklenjen na Štularja. Medtem ko so moji sošolci hodili vedri in jasnih obrazov okrog, sem začel jaz bledeti in postajati nekako sam vase zakrknjen, nezaupljiv in plah.

Z doma sem medtem dobival vesti, da se Janezu bolezen čedalje bolj slabša. Božič je bil že minil, velika noč je prešla, Janez pa še niti enkrat ni bil vstal s postelje. Oče so klicali zdravnika za zdravnikom, toda pomagati mu ni mogel nihče. Janez je hiral in vsi so hirali z njim.

Kadar sem prejel tako novico zdoma, me je vselej močno pretreslo. Nekaj dni sem se potem redno ogibal Štularja. Nekajkrat sem bil že na tem, da se ga čisto otresem, toda pretkanec me je znal vedno znova spet privabiti v svoje mreže. Ker nisem nikomur zaupal, tudi nisem mogel več najti pravega vodnika...

Skalarjev Tine je govoril otožno in glas se mu je tresel. Gledal je nepremično predse, ko da gleda naravnost v svojo žalostno preteklost. Zdaj je nekoliko obmolnil, čez nekaj časa pa je spet povzel:

»Kakor senca sem bil in dan za dnem mi je bilo hujše. Tedaj se oglasi spet Štular, češ: 'Pojdiva v nedeljo na izlet, pa se razvedriš!'

Verjel sem in šel z njim. Šla sva iz mesta, hodila po polju in zavila naposled v gostilno. Jaz nisem bil vajen pijače. Štular je naročil najprej piva, potem pa še vina. Pil sem z nekakšnim odporom, a pil sem le, kajti bilo me sram reči, da ne pijem takih pijač. Kmalu se mi je začelo vrteti v glavi. Tako nekam čudno mi je bilo. Govorjenje sem slišal samo še kakor nekakšno nerazločno, oddaljeno brnenje, a smisla posameznih besed nisem razumel.

Kaj vse mi je pravil Štular, ne vem. Niti tega ne vem, kako sem tisto nedeljo večer prišel na stanovanje. Zjutraj sem bil potlej ves potr in obupan. Po glavi mi je kluvalo in kovalo in imel sem občutek, kakor da je glava silno velika in vsa žareča od bolečin. Ko sem hotel vstati, se je vse zasukalo okrog mene.

»Kod si hodil včeraj?« me je strogo vprašala gospodinja. Nisem se ji upal pogledati v oči, tako me je bilo sram, vendar tudi nisem povedal resnice. Sicer ne vem več, kaj in kako sem se bil izgovoril, vendar se spominjam, da mi je gospodinja verjela. To me je še bolj zmedlo in potrlo, kajti zavedal sem se, da sem bil storil napak. Dasi sem se bal kazni, sem vendar želel svarila.

Popoldne me je spet dobil Štular. Že od daleč se mi je smehljalo, ko me je zagledal, češ: »No, kako je bilo?« Skomignil sem z rameni in spet začel povešati oči. »Ali si videl zdaj življenje, to nočno življenje v mestu?« Pogledal sem ga začudeno, o kakšnem življenju vendar govori, kajti nikakor se nisem mogel spomniti, da bi bil hodil kje po mestu. Šele iz Štularjevega nadaljnega pripovedovanja sem razbral, da sva se bila morala klatiti pod noč tudi po mestu. To, kar je bilo zavito v temo, me je še bolj žgalo. Da je bilo moje gorje dopolnjeno, se naenkrat oglasi Štular:

»Če hočeš, pa lahko kar obračunava.«

Obračunati? Kaj neki? Nisem ga mogel razumeti. Tedaj me je pogledal kakor kača svojo žrtev. Brez moči in brez odpora sem šel z njim, dokler nisva obsedela na vrtu predmestne gostilne. »Nisem žejan,« sem zastokal, ko je Štular spet naročil pivo za oba, čeprav me je žejalo in sušilo v grlu, kakor bi mi bil kdo natrosil žerjavice vanj. Štular se je samo

nasmehnil, češ: »Kaj se boš branil! Saj ti ne zavijem vratu!« Da bi bil odrekel v drugič, sem bil že preslab. Zdaj mi je pokazal račun. Številke so mi zaplesale pred očmi. Čeprav morda niso bile visoke, so vendar zame pome-nile celó premoženje.

»Zdaj nimam denarja!« sem zajeceljal. »Nič ne de,« se je nasmehnil Štular, »plačaj pač drugič.«

Kdaj naj bi to bilo in kje naj dobim denar? Ali naj povem očetu, materi? Ali naj razkrijem svojo zablodo bolehnemu bratu? Kakor sem se izpraševal, nisem našel odgovora, dokler mi ni Štular sam pomagal z nasvetom, da naj si denar preskrbim doma med počitnicami.

Ob njegovem nasvetu sem se zgrozil. Ko sva se tedaj poslovila, sem trdno sklenil, da nočem nikdar več govoriti z njim. Res sem se ga skrbno in previdno ogibal do konca šolskega leta.

Doma sem bil zdaj nekam bolj plah in nezaupljiv. Ko sem takole kakšno popoldne sedel pri bolnem bratu, se mi je večkrat zahotelo, da bi mu razkril svoje gorje. Kakor hitro pa je prišlo do tega, da bi se bil moral razodeti, sem usmeril besedo drugam.

Počitnice so se že bližale koncu, a potrebna denarja še vedno nisem imel. Tedaj zagledam neke nedelje popoldne v sestrični izbici denarnico na mizi. Kakor v omotici sežem po njej in hlastno vzamem iz nje, kolikor sem bil dolžan Štularju. Vse je bilo izvršeno v nekaj kratkih trenutkih. Denar sem skril, toda misel nanj me je žgala ko žig sramote. »Tat!« je vpilo v meni. In bal sem se očeta in matere in sestre in vseh, prav vseh, ki sem jih srečaval.

(Dalje)

Prva ljubezen

Minka je bila moja prva ljubezen. Bila sva oba mlada, ona je obiskovala takrat meščansko šolo, jaz sem pa trgal hlače v tretjem razredu gimnazije.

Bila sva skoraj še otroka in vendar sva se ljubila, četudi si še nisva znala razlagati, kaj je prav za prav ljubezen.

Od mladih nog sva živela skupaj, se igrala in najini mladi senci sta se začeli nagibati drugo k drugemu.

V velikih počitnicah je privedel v našo vas neki učitelj iz mesta svojih družino, sestoječo iz žene in treh hčera. Učitelj je bil zelo strog, tembolj pa so bile razposajene njegove hčerke. S temi smo se kmalu seznanili ter prirejali izlete v bližnjo okolico.

Nekoč smo se vračali z daljšega izleta. Z menoj je šla učiteljeva hčerka Ela, pred nama pa Minka z njeno mlajšo sestro.

Med raznimi pogovori me Ela kar naenkrat vpraša:

»Ti Slavko, povej mi, ali si že zaljubljen?«

Trdil sem, da ne, da sem še premal, a ona ni odnehala. V svoji prebrisanosti je znala izvit iz mene nekaj nepremišljenih besed in takoj je videla, da ji nekaj prikrivam. Potem me je toliko časa obdelovala in mi stavila tako zvita vprašanja, da sem ji nehote priznal, da sem zaljubljen. Ko sem spoznal, da ona ve za mojo skrivnost, sem jo prosil, naj molči, ali Ela je hotela na vsak način vedeti, kdo je ona, ki ima moje srce v oblasti. Toda tega ni mogla za nobeno ceno spraviti iz mojih ust.

»Povej mi vsaj, ali je ona blizu ali daleč,« mi je rekla po neuspešnih vprašanjih.

»Ne, ničesar ne povem,« je bil moj odgovor in pri teh besedah sem po naključju vrgel cvetko, s katero sem se igral, na Minko, ki je stopala pred menoj.

»Aha, ga že imamo, že vem,« je vzdihnila Ela, »Minka je!«

»Ne, ni, prosim te, Ela, ni Minka,« sem ji hitel zatrjevati.

»Zakaj si se tako razvnel in zardel, če ni Minka? Je, je, Minka je, takoj bom na jasnem,« in odhitela je za Minko.

Vznevoljen nad tako zlobo sem stekel domov, se zaril v seno in se razjokal. Jokal sem, ker sem vedel, da bodo zdaj izdana moja najnežnejša čustva, katera sem hranil kot najdražji zaklad v najtemnejšem kotu svojega srca. Bal sem se, da ne bi prišla ta skrivna čustva na dan, ker se mi je v moji otroškosti zdelo greh, da bi tudi kdo drugi vedel, kaj se godi v moji notranjosti.

Jokal sem nad svojo slabostjo, da sem si pustil ukrasti najdražjo skrivnost, ki zdaj gotovo ni več skrivnost, kajti Ela je najbrž že vse izblebetala. Če bi bila Ela pri meni, bi jo bil strl v prah.

Zvečer me je poklicala mama v sobo, mi napravila dolgo pridigo in jo zaključila s krepkimi udarci. Obljubiti sem ji moral, da ne bom nikoli več storil kaj takega. Še nekajkrat je zavijala šibo in me napadla spat:

»Zapomni si, še enkrat naj čujem kaj o tebi, pa ti razbijem glavo. Nikdar več te ne pustim v njeno družbo. Taki otroci hočejo biti že zaljubljeni! Takoj se spravi spat!«

Ves zbehan sem takoj izginil v svojo sobico. Ko sem bil sam, sem se zatopil v današnji zame tako nesrečni dan in postalo mi je hudo pri srcu. Zakaj mora imeti človek tako kruto mamo, da mu niti lastne volje ne pusti, sem mislil in še preden sem prišel do zaključka, se mi je prikazal mil obrazek Minkin in pozabil sem vse drugo.

Zavest, da sem trpel zaradi nje, ki jo ljubim, me je navdala s ponosom in v mislih na Minko sem sladko zaspal.

Drugi dan je prišla Ela k meni. Ves osramočen sem ji šel nasproti. Smeje se mi je podala roko in rekla:

»Ne bodi tako okoren, Slavko, obnašaj se kakor mestni gospodje, saj si že velik. Povej Minki, da jo ljubiš. Sicer sem ji pa že jaz povedala. Bodi vesel, ona te ima rada. Pojdi brž z menoj.«

Še odgovoriti nisem utegnil, tako naglo me je vlekla na vrt.

Tam na klopici pa je čakala Minka. Korak mi je zastal, ko sem jo zagledal in zbežal bi bil, če bi me Ela ne bila vlekla naprej.

»Poglej, Minka, privedla sem ti ženina, ki pa te gotovo ne ljubi, ker se tako obotavlja priti bliže,« je zaklicala Ela in me z večjo silo potegnila naprej.

Utripajočega srca in neznansko nerodno sem stal pred bitjem, katero sem ljubil.

Ko je videla Ela, v kaki zadregi sva oba, je mama prišla na pomoč:

»Slavko, bodi kavalir, povej Minki, da jo ljubiš, ona vendar ne more prva začeti.«

Spomnil sem se mame in njenih groženj in ker sem še vedno molčal, je dejala Ela nestrpnost:

»Ah, ne bodi tako neroden, Slavko, povej ji, da jo imaš rad.«

Pozabil sem mamo in težko, zelo težko sem jecilje spravil iz ust:

»Minka, rad te imam.«

»Jaz pa tebe,« je komaj slišno rekla.

»Tako je prav,« je smehljaje se menila Ela, »samo bolj pogumna morata biti. Zdaj se morata pa poljubiti.«

»Ne, ne, tega pa ne, za ves svet ne,« se je branila Minka, jaz pa sem bil takoj pri volji. Ker vse Elino prigovarjanje ni pomagalo, je rekla naposled:

»Podajta si vsaj roki in obljubita si, da se bosta zmerom ljubila, poljubi pridejo že sami od sebe.«

Storila sva to kakor dva ubogljiva otroka in Minka je nekam boječe pristavila:

»Saj me ne boš nikoli vzel, Slavko, ker boš šel v semenišče.«

Trdil sem, da starši nimajo odločati o mojem poklicu, da bom študiral za doktorja in da bo potem Minka lahko postala moja žena.

Tako sva se ljubila brez poljubov, brez objemov in čista je bila najina ljubezen kakor juturna rosa.

Nekoč sem našel Minko spečo v travi na vrtu. Tiho sem se priplazil do nje in zrl dolgo, dolgo v njen angelski obrazek. Ko sem nepremično gledal v to nežno obličje, me je z vso silo vleklo k njej. Sklonil sem se nad njo, moj obraz se je počasi plašno bližal njenemu in z neodoljivo silo sem ji pritisnil na njeni rdoči ustni dolg, vroč poljub.

Odprija je oči, dvignila roke kakor v sanjah in mi v tesnem objemu vrnila poljub.

»Oh, kako te ljubim, Minka,« sem zašepetal, »ali me imaš tudi ti rada?«

»Čez vse, moj Slavko,« in spet sta se strnili najini usti v sladki poljub.

To mlado, nedolžno ljubezen sva uživala potem dan za dnem do konca počitnic in bridka je bila ločitev zadni dan, ker vedela sva, da v mestu ne bova mogla priti sama skupaj.

V mestu sem iskal tista pota, po katerih je po mojih mislih morala priti Minka. Srečal sem jo dostikrat, a na samo nisem nikdar naletel. Bila sva si blizu in vendar tako daleč...

Kar naenkrat pa je nisem več videl, blodil sem okoli, da bi jo kje zapazil, a vse zaman.

Pozneje sem izvedel, da je zbolela in šla domov. Njeno mamo je ugrabila jetika in zdelo se je, da tudi njej ne bo prizanesla.

Bil sem ves potr in ob misli, da bom izgubil to nežno, komaj razcveto cvetko, sem se bridko razjokal.

Ko so napočile velikonočne počitnice, sem hitel domov in prvo moje vprašanje je bilo, kaj je z Minko. Povedala so mi, da je zelo slaba in da ne bo več dolgo živela.

Tekel sem k nji. Njen oče me je sprejel in povedel k postelji, kjer je ležala Minka vsa upadlena in blede. Odprija je oči in ko me je zagledala, se je nasmehnila in dihlila komaj slišno:

»Slavko, ti si?«

»Da, Minka, jaz sem tukaj,« sem odgovoril in jo pobožal po licu. Kakor nekdanje je dvignila vpricho očeta roke, me objela in privila nalahko k sebi.

Omahnila je nazaj. Ostal sem še nekaj trenutkov pri njej, nato pa zbežal ven in zaihtel.

Spoznal sem, da je zdaj vse končano, da kmalu ne bo več nje, kateri sem dolgoval vso

Domači zdravnik

Med je odlično hranilo in zdravilo

Da je med zdravilen, je bilo znano že starim narodom. Tudi sodobni zdravniki predpisujejo med slabotnim osebam, otrokom in okrevajočim bolnikom, ker je odlično hranilo. Dober med ima 70 do 80 odstotkov sadnega in groznega sladkorja, pet odstotkov trsnega sladkorja, 0,2 odstotka oranžne kisline, 0,3 odstotka beljakovin, 0,2 do 3 odstotka pepela in 0,1 do 0,6 odstotka rudninskih snovi. Ostanek je voda. Mravske, jabolčne, vinske, citronove in mlečne kisline ima med prav malo. Važno je, da so v medu tudi vitamini. Med rudninskimi snovmi, ki jih ima med, je precej železa, fosforja, mangana in apna. Večina teh snovi primanjkuje našemu telesu. Trdijo, da je v medu celo neznatna količina radija.

Otrokom, tudi dojenčkom, dajejo med v majhnih količinah kot odlično krvotvorno sredstvo. Začeti moramo s četrtinko žličice in počasi stopnjevati, tako da otrok ne občuti zaradi uživanja medu težav.

Najbolj razširjena je raba medu pri prehladu. V tem primeru pijemo navadno med z vročim lipovim čajem ali pa razredčenega v vroči vodi. Mnogi zdravniki zdravijo srčne bolezni z medom.

Pri kašlju, hripavosti in bolečinah v vratu in grlu priporočajo toplo medico (med, raztopljen v topli vodi) ali uživanje žličke medu vsake pol ure. Mnogo priporočajo zdravniki jetičnim ali k jetiki nagnjenim ljudem takle čaj: pet žlic medu, raztopljenega v trpotčevem čaju (ostroljstni trpotec).

Starim ljudem zelo priporočajo medico. Kdor ima slabe živce in nemirno spanje, naj spi vsak večer skledico medene vode. To preprosto sredstvo ima tudi to prednost, da ni drago in da ne kvari želodca kakor kakšni praški.

Mehkočutni otroci, ki ne prenesejo ribjega olja, naj uživajo med, ki nudi dober nadomestek.

Celo zunanje se lahko poslužujemo medu za zdravljenje ran, opekline in snete kože, revmatizma. Med kolikor toliko razkužuje, hladi in celi. Medeni obliži so bili nekdanj pogosto zdravilno sredstvo. Nekateri zdravniki priporočajo med kot dobro zdravilo za zdravljenje bolnih in slabih oči, ki jih umivamo z mlačno medico.

Vsak med seveda ne učinkuje enako dobro. Razlikujemo cvetlični med, ki je svetle barve, temnorjavkast med, ki nekoliko greni, je kostonjev. Nadalje imamo še temnozelen smrekov in hojin med, zelenkastorumen lipov med, pri nas zlasti tudi ajdov med in druge vrste.

Nekateri stari čebelarji stisnejo med z zarodom in cvetličnim prahom vred. Tak med gotovo ni dober, ker ima preveč škodljivih snovi v sebi. Kdor kupuje med, naj ga kupuje le od čebelarjev, ki znajo z medom pravilno ravnati.

Z nahodom se ne igray. Mnogi ljudje pri nahodu radi izpirajo nos s slano ali navadno mlačno vodo. Nekateri denejo v vodo tudi citronovega soka. Toda zdravniki zavračajo tako zdravljenje nahoda, češ da je nevarno. Z izpiranjem nosu namreč lahko razširimo nahod v ušesa in povzročimo tam nevarno obolenje.

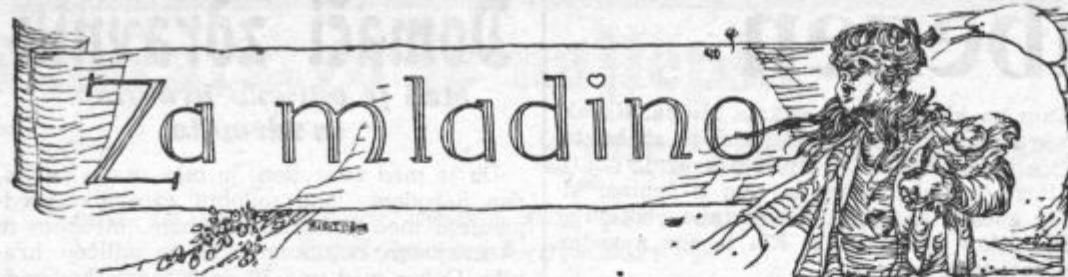
srečo svojih mladih let. Misel, da bom ostal sam, me je navdajala z obupom. Hotel bi ležati poleg nje in v njenem objemu zaspati z njo večno spanje...

Ponoči je kriza dosegla vrhunec. Izgovorila je še večkrat moje ime in potem zatisnila oči za zmerom.

Plakal sem nad izgubo tega nedolžnega bitja, kajti zdaj šele sem jasno spoznal, kako globoko me je ljubilo in kaj sem izgubil z njo.

Ko so jo zagreblili v hladni grob, sem še dolgo stal ob njenem grobu in plakal za izgubljenim srečo.

L. B.

Za mladino

Dve narodni pravljici

Kako je Lukež postal svetnik

Bilo je v tistih časih, ko sta Kristus in sveti Peter še hodila po svetu. Nekoč sta prišla vsa utrujena k nekemu gospodarju in ga prosila za prenočišče. Gospodar ju je sprejel in jima odkazal prenočišče v senu na skednju.

Kristus, ki ga gospodar seveda ni bil spoznal, je hotel preizkusiti gospodarjevo poštenost in mu je dal čez noč v varstvo mošnjo zlatnikov. V mošnji je bilo mnogo denarja, pa si je mislil gospodar: »Tujec pač ne bo niti opazil, če mu vzamem zlatnik.«

Kristus je gospodarjevo nepoštenost zelo užalila. Ko je drugo jutro dobil mošnjo vrnjeno, je rekel gospodarju: »Izpremeni se v vola!«

Gospodar je pri priči postal vol, Kristus pa je rekel svetemu Petru, naj vrže volu konopec okoli vratu. Oba sveta popotnika sta nato povedla žival k nekemu poštemu gospodarju in mu naročila: »Tega vola vzemi v varstvo. Delal ti bo. Čez leto dni prideva spet ponj.«

Pošteni gospodar je bil zadovoljen. Vol mu je delal leto dni na polju in vozil vozove. Hudo je bilo delo, toda vol se ni mogel pritožiti, ker ni znal govoriti. Ves večer se je izmučen vračal v hlev in žrl seno.

Čez leto dni sta prišla Kristus in sveti Peter po vola. Pošteni gospodar je bil z volom tako zadovoljen, da jima je še dal za njegovo delo mošnjo denarja. Sveta popotnika sta odvedla vola na njegov pravi dom, kjer mu je Kristus zaklical: »Izpremeni se spet v človeka!«

Tudi živali se umivajo in češejo

Ljubitelj živali profesor dr. Bastian Schmid je nekoč zapisal: Kdor ima za živali odprte oči, lahko vidi, da se tudi živali čistijo, umivajo, koplje in krtači.

Pred menoj leži mačica, ki šteje osem dni in je pravkar spregledala. Pa si je najprej oblizala svojo desno, potem pa še levo šapico. Potem pa so prišli na vrsto še drugi deli telesa, kolikor je mogla z jezikom doseči, da si je pogladila štrleče dlačice. Tega se ni nikjer učila, to dela po nagonu. Stare mačke se čistijo podnevi in ponoči. Že zgodaj zjutraj ob dveh ali treh, kadar se pač prebude, začnejo ta opravke. Podnevi se s svojim hrapavim jezikom večkrat ližejo, češejo svojo dlako in si s prednjima šapama gladijo glavo in hrbet. Mačka je torej zelo čista domača žival.

Psi pa za svoje čiščenje porabljajo tudi zobe, s katerimi se po dlaki češejo kakor z glavnikom. Njihov jezik je mehkejši in vlažnejši, zato ni tako dober za čiščenje kakor mačji. Zaradi tega pa ga potem za po vrhu porabijo namesto cunj. Prav tako ravnata volk in lisica. Med temi tremi lisica najbolj skrbi za svojo zunanost, saj ne trpi na sebi niti praška. Čudno pa je, da v svoji lisičji luknji vse ponesnaži.

V tem se docela razlikuje od jazbeca, ki zraven svoje luknje napravi več jamic za stranišče. Jazbec, ki ga imam zdaj na vrtu, ima dve stranišči, tretje pa je že zasul. Jazbeci se radi kopljejo v vodi in blatu. Lisice pa, četudi dobro plavajo, se v vodi nerade kopljejo. Jazbec si večkrat koplje svoj smrček, menda zato, ker toliko raje pod zemljo.

Nekoč sem videl slone, ki so priplavali

Vol je pri priči postal spet tisti gospodar, ki je bil pred letom dni izmaknil Kristusu zlatnik. Ves skesan je prosil zdaj Kristusa za odpustanje. Kristus mu je odpustil in mu dal še denar, ki si ga je nesrečnik zaslužil kot vol.

»Lukež, tako se na pošten način zasluži denar,« je dejal Kristus. »Ta je res tvoj, saj si ga zaslužil v potu obraza.«

Od tistega časa je Lukež živel pošteno in pravično. Po smrti je bil celo spoznan za svetnika. Njegovo podobo še zdaj slikajo z volom ob strani.

Rešena grešnica

Tam za hribom nekje je živela huda grešnica. Ko se je postarala, je šla k spovedniku in se mu izpovedala. Duhovnik pa ji ni mo-

Iskanje ključa je igrica za sobo

Zdaj je že mraz, zato so igre na prostem nemogoče. Vendar pa se otroci morajo malo igrati, da se razvedre.

Iskanje ključa je zabavna igra in se lahko vrši v sobi. Tistim, ki je še ne poznajo, jo bomo v kratkih besedah opisali.

Za to igro potrebujemo dolgo vrstico (špagi), nanjo natakemo ključ in vrstico zvežemo v kolobar. V ta krog stopijo vsi mladi igralci tako, da drže za hrbtom z rokami vrstico in po njej stalno porivajo ključ drug drugemu. Eden izmed igralcev pa sedi med tem časom sredi kroga na stolu in ugiblje, pri katerem igralcu je ključ. Ugibanje je seveda težavno, ker igralci stalno in previdno dajejo

gel naložiti pokoro, tako veliki so bili njeni grehi. Rekel ji je samo: »Pokoro ti lahko da tisti, ki je čisto preprost in ves pošten v svojem srcu.«

Spokornica je tavalala okoli in iskala človeka, ki bi ji lahko naložil pokoro. Pa ga ni našla. Obupana je zbežala v gozd in rotala divje živali, naj ji one pomagajo, če znajo. Pa tudi tu ji ni bilo pomoči.

Toda spokornica ni nehala iskati človeka, ki bi ji lahko naložil pokoro. Hodila je tako dolgo okoli, da ga je našla. Tam za deveto goro je živel kmet, ki je bil tak, kakršnega je označil duhovnik pri spovedi.

Ta kmet je povedel spokornico v gozd, zasekal sredi gozda tri smreke tako močno, da so še komaj stale pokoncu, in rekel spokornici: »Te tri smreke neprestano zalivaj. Če bodo drugo pomlad ozelenele, ti je Bog grehe odpustil. Če pa se posuše, ni pomoči zate.«

Spokornica je delala, kakor ji je kmet naročil. Zalivala je zasekana drevesa noč in dan. Živela je v gozdu samo od divjih sadov in sladkih korenin.

Ko je prišla druga pomlad, so vse tri zasekane smreke ozelenele. Spokornica je spoznala, da so ji grehi odpušteni. Zdaj je ostala kar v gozdu in se ni vrnila več med ljudi. Ko je umrla, so se v vejavih treh smrek naenkrat prikazali zvonovi in tako nebeško lepo zvonili, da so jih prišli ljudje iz vasi gledat. Našli so tudi mrtvo spokornico in jo pokopali v blagoslovljeno zemljo.

ključ drug drugemu. Sredi kroga sedeči mora tako dolgo ugibati, dokler ne ugame. Vsakokrat, kadar pokaže nepravico, ima ta pravico, prisluniti mu eno po zadnji plati. Kadar pa pokaže pravico, mora ta sedeti na njegovo mesto in ugibati, on sam pa zavzame njegov prostor.

Ne pozabimo pozimi na ptice

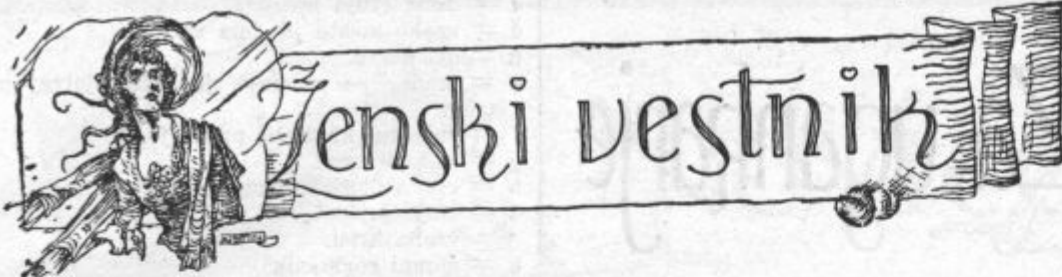
Zima je že tu in ptice začenjajo gladovati. Pomagajmo jim. Postavimo jim krmišče v zavetnem prostoru. Pticom silno škoduje mokra hrana, posebno mokre krušne drobtine so za njih strup. Iz krmilnice mora biti prost razgled na vse strani, da ptice lahko opazijo bližajočega sovražnika in se jim ni treba bati za hrbtne napada. V bližini naj rase po možnosti drevo, da ptice sedajo nanj.

Zelo zdrava hrana za naše ptice so vsa oljnata semena, ker imajo obilo tolaš. Tudi dobro posušen in v drobtinice zmlet kruh je odlična krma. Nekateri ptiči, posebno brglezi in sinice, radi lupijo bučne peške. Vendar nekateri bučnih pešk ne priporočajo. Vse ptice zelo ljubijo loj, sirovo in kuhano meso. Žal nam samim tega letos primanjkuje, zato se bodo ptice morale zadovoljiti z vsako hrano, samo da je bo kaj.

Najhuje za ptice je, če sneg nenadno zapade in so tako ptice odrezane naenkrat od vsake hrane. Pri takih prilikah nasujemo v krmilnico več krme, da se ptice lahko najedo. Ko sneg skopni, dajemo v krmilnico manj, a čisto ne smemo prejenjati, dokler ne nastopi pomlad v vsem razmahu.

× **Ognjenik Smeroe bljuva.** Vzhodni del Jave je ogrožen od bljuvanja ognjenika Smeroe. Ta ognjenik se dviga 3600 m visoko in je med najvišjimi 12 ognjeniki Jave. Pred dnevi je pljunil iz sebe velike količine lave. Lava se je razlila do 38 km na okrog in uničila vse, kar je dosegla.

× **Morske ribe v jezeru.** Živalstvo v Bajkalskem jezeru je za znanost zagonek. Čeprav leži to velikansko jezero daleč od morja, žive v njem ribe, kakršne najdemo sicer samo v morju. Presenetljiva je raznolikost živalstva v tem najvišjem gorskem jezeru na svetu, segajočem do 426 m nad morjem in do 1080 m pod morsko gladino. Bajkalsko jezero je zamrzlo dobrih pet mesecev v letu. Pokriva ga tako debel led, da so vozili čezenj vlaki, dokler ni bila zgrajena bajkalska železnica.

Negovanje telesa ni ničemurnost, temveč potreba

Vsaka ženska, poročena ali neporočena, se mora negovati. Ni to nečimurnost, temveč samo ohranjanje svežosti in tudi ohranitev zdravja. Ni nam menda treba razlagati, kako neprijeten vtisk napravi ženska, ki vsa zamenarjena bega okoli, kakor bi ušla iz gozda. Za negovanje potrebuješ le malo časa dnevno.

Glavno je, da si zvečer, preden greš spat, dobro umiješ obraz in roke. Če imaš na obrazu zelo suho kožo, si jo lahko natri z navadnim vazelinom ali pa s kako mastno kremo. Pa te niti ni treba, če ti je v današnjih časih predraga. Vazelin pa je cenen in za dolgo časa, saj se ne smeš na debelo namazati, temveč le čisto natanko. Če pa nimaš prav suhe kože, si obraza za noč ne maži. Dobro je, če si roke in ustnice vsak večer namažeš z glicerinom ali pa tudi kar z vazelinom, da bo koža mehka in voljna.

Predvsem pa je važno, da si zvečer umiješ s krtačico zobe, zakaj gniloba ima prav ponoči dovolj časa, da se zaje v zobe. Večerno umivanje zob je važnejše od jutrnega. Zjutraj si potem samo še naglo umiješ zobe in dobro izplakneš usta, da bo tvoj dih prijeten. Zjutraj si spet umijemo obraz, najprej z

zelo toplo, nato pa še s hladno vodo. Tiste, ki imajo premastno kožo, naj primešajo hladni vodi za umivanje nekaj kapljic limonovega soka.

Nikar pa ne šminkanja! Na deželi se tega ni bati, toda po mestih in drugih večjih središčih je šminkanje razpaseno. Šminkanje silno kvari kožo. No, malo pudra ne škoduje in, če že hočeš, malo rdečila na ustnice ti bodi tudi dovoljeno. Toda ne pretiravaj ne z enim, ne z drugim. Pretirano pudranje je tudi škodljivo. Samo, če si si prej namazala obraz s kako kremo, potem puder koži ne škoduje.

Ženske, ki nagibajo k debelosti, naj ne jedo preveč močnih jedi. No, v današnjih časih tako ni preveč moke. Jedo naj take ženske več sadja in zelenjave. Če imajo poklic, ki terja od njih premalo telesnega gibanja, naj vsako jutro malo telovadijo pri odprtem oknu. Hodijo naj tudi mnogo peš in naj ne spijo več ko po osem ur dnevno. Vsaka ženska mora gledati seveda tudi na zdravje. Zdrava ženska je zmerom privlačna, saj je zdrav človek zmerom prikupnejši kakor bolan.

Za kuhinjo

Cel krompir povaljan v zabeli. Če kuhaš olupljen krompir, ni to za današnje čase samo potrata, temveč je takšen krompir tudi manj redilen in manj okusen. Skuhaj krompir rajši neolupljen in kuhanega olup. Nato razblij v pekači čisto malo zabele (masti, slanine ali masla) in v zabeli nekoliko povaljaj cele olupljene krompirje. Ta način priprave krompirja se je v teh časih še zelo razširil, ker je cenen, vendar pa je jed okusna. Jej tak krompir kar z roko, da ga lahko sproti soli, in sicer tako, da ga pritiskaš v sol, zdrobljeno v prah. Lahko pa krompir pripraviš tudi tako, da ga skuhaš v polovici zrezanega, seveda neolupljenega, v slani vodi. Potem pa olupljene polovice povaljaš v razbeljeni zabeli.

S suhimi gobami, gobjim izvlečkom ali gobjim prahom izboljšaš slabše juhe. Gospodinja, ki si je v jeseni pripravila gobji izvleček po navodilih, ki smo jih prinesli v »Domovini«, naj pridene ta izvleček k krompirjevi ali zeljenjadni juhi, zlasti če ima za juho premalo masti. Gobji izvleček napravi juho naravnost odlično kljub temu, da ni mastna. Gobji prašek je tudi dober. Isto velja za suhe gobe. Niti mnogo ti ni treba dodati enega ali drugega k juhi, pa se že zelo izboljša okus.

Perotninska juha. Želodec, glavo, noge in peroti od kokoši zreži na drobno koščke in oprži na masti, kateri si dodala malo juhe zelenjave in čebule. Ko meso nekoliko zarumeni, zalij z vodo. Posebej napravi svetlorumeno prežganje in ga pridene juhi. Nato kuhaj, dokler ni meso čisto mehko. Juhi lahko dodaš malo cvetače. Posebej skuhaš riž ali makarone ali poljke in daj v juho.

Sadni hlebčki brez sladkorja. Skuhajte na vodi približno pol kilograma mešanega suhega sadja (jabolk, hrušk, fig, češpelj in če še imate kaj drugega). Ko je sadje skuhano, vendar še nekoliko trdno, ga odcedimo in vodo hranimo. S potrebno količino te vode napravimo testo iz 500 gramov moke in 15 gramov kvasa. Potem pustimo testo shajati dve uri, in sicer lepo pokrito pod prtičem. Po dveh urah premešamo testo in kuhamo sadje ter vse dobro predelamo. Ako hočemo, lahko še dodamo orehov in lešnikov, ščepec dišav in raztolčenega janeža. Vse skupaj malo zalijemo s kakšnim likerjem ali rumom in to-

liko časa mesimo, da je vse dobro premešano. Nato razdelimo mešanico v hlečke po 100 gramov, jih dobro pogladimo, pomažemo z jajcem in spečemo na pekači. Pečemo v zmerni vročini približno poldrugo uro.

Praktični nasveti

Ženskam kajenje zelo škoduje. Nikotin škoduje telesu zelo različno. Njegov učinek je odvisen od telesne moči. Ženski škoduje kaja najbolj v času, ko iz deklice postaja ženska (to je med puberteto), med nosečnostjo in klimakterijem (to je, ko ženska izgublja možnost plodnosti). Značilni znaki strasnih kadilk so nagubana mahedrava koža, pepelnato blede barva in zgodna ostarelost. Nešteti primeri pričajo, da je naraščajoča neplodnost mladih žen delno posledica kaje. Pri ženskah škoduje nikotin zlasti ledvicam. Kadilke imajo težji klimakterij kakor ženske, ki ne kade. Razne motnje med klimakterijem se pri kadilkah po večini zavlečejo in so tudi hujše. Napačno je v takih primerih govoriti o navadni živčnosti. Posebno nevarno je govoriti o neškodljivosti zmernega kaje. Na drugi strani se pa ženska težje odvadi kaditi kakor moški in pri njej je združeno to tudi z večjimi motnjami v telesu.

Pravilno ravnanje z dežnikom. Kadar de- neš dežnik sušiti, ga ne razpri čisto, temveč le napol. Nato namaži kovinske palčice (šprikle) prav malo z oljem, s čimer preprečiš, da ne zarjavijo. Kadar potem posušeni dežnik shraniš v omaro, ga nikar tesno ne zvij, ker to ni dobro za vlago. V omaro ga postavi tako, da sloni z ročajem navzdol.

S pomočjo soli se bo perilo bolj svetilo. Dodaj pri likanju škrobu žličko kuhinjske soli, pa se bo perilo prav lepo svetilo.

Zatohel, vlažen zrak iz sobe ali kleti odpraviš, če postaviš vanju posodo z živim apnom. Če je prostor velik, mora biti tudi apna več. Apno usrka vlago. Kadar apno razpade, ga izmenjaj z novim.

Glavnike in krtače očistiš, če jih namočiš v vodi, kateri si dodala nekaj salmiaka. Nato jih izpereš s čisto vodo.

Obnavljajte naročnino!

Od kod in od kdaj imamo nekatere hranilne rastline

Nekatere naše hranilne rastline imajo kaj staro zgodovino. Riž, ki je najvažnejše živilo na svetu, saj preživlja v Aziji, Severni Afriki in Južni Evropi več ko 1000 milijonov ljudi, so poznali že 3000 let pred Kristusom. Doma je iz Indije, odkoder so ga vojščaki Aleksandra Velikega zanesli v svojo domovino. Odondod so ga prejeli Rimljani, ki so ga imeli za posebno dobro jed. Arabci so ga začeli pridno sejati in tako je prišel riž tudi v Španijo in v vso Evropo. V Ameriki so ga spoznali šele leta 1701.

Fižol ima tudi že častljivo starost, saj so ga v Egiptu poznali že 2000 let pred Kristusom. Iz Egipta je zašel k Rimljanom. Fižol je bil v starem veku mrtvaška jed; darovali so ga namreč duhovom rajnih, zato ga ljudje niso radi jedli. V Egiptu je bilo svečenikom sploh prepovedano jesti fižol. Tudi evropski narodi dolgo časa niso hoteli ničesar vedeti o fižolu. Šele Karlu Velikemu se je posrečilo v 9. stoletju, da ga je nasilno uvedel v svojo državo.

Tudi grah so poznali že Grki in Rimljani in ti so ga razširili med Germani. Prav za prav pa se je grah ljudem priljubil šele v 17. stoletju. Madame de Maintenon s francoskega dvora je l. 1694. zapisala: »Povsod se najrajši pogovarjalo o grahu. Nepotrpežljivo čakajo, kdaj ga bodo jedli; polni veselja in zmagovalstva so tisti, ki so ga že jedli, in v radostnem pričakovanju so oni, ki vedo, da ga bodo spet kmalu uživali. To so tri točke, ki se že tri dni naši principi pogovarjajo o njih. Poznam naše dvorne dame, ki jedo grah za kraljevsko mizo, a ga potem doma, preden gredo spat, pojedó še po celo skledo in si seveda kvarijo želodce.

Kakor riž pa so tudi kumare doma iz Indije. Egipčani so jih že jedli in nato 500 let pred Kristusom so jih že tudi Grki, za njimi Rimljani in kmalu so jih začeli gojiti po vsej Italiji. Rimljani so jedli kumare presne in pečene. Zlasti jih je ljubil cesar Tiberij. V naše kraje so prišle kumare iz Bizanca, bržkone med 13. in 14. stoletjem.

Razne vrste zelja so bile znane že Egipčanom. Grkom in Rimljanom. Rimljani so zlasti čislali cvetačo, ki so jo bili spoznali v svojih afriških kolonijah. K nam je cvetača zašla šele v 17. stoletju, a vdomačila se je prav za prav šele po svetovni vojni.

Tudi belušje smo dobili iz Azije, a ni do- gnano, ali so jih Egipčani že poznali. Pri Rimljanih so bili beluši v veliki časti. Rimski zdravniki so jih priporočali kot zdravilo zoper revmatizem, vodenico in srčne bolezni. K nam so prišli beluši preko Anglije, Holandske in Nemčije.

Naša najmlajša poljska rastlina pa je krompir, ki je doma iz Peruja in Čileja. V starem kraljestvu Inkov je bil krompir zelo čislán in še dandanes rase ondi divji. V Evropo pa krompirja niso prinesli Španci, marveč Angleži. To veliko dobroto nam je leta 1555. storil Anglež Francis Drake. Nekateri pa menijo, da je bil trgovec s sužnji Hawkin tisti, ki je prinesel krompir v naše kraje. A trajalo je več ko 200 let, preden smo v Evropi spoznali pomen krompirja in ga začeli jesti. V naših krajih se je to zgodilo krog leta 1716.

Repo, čebulo, kislico so tudi že poznali Hebrejci. Grki in Rimljani. Čebulo so najrajši jedli Tatari, češ da jim tako prijetno diši.

Solato so začeli prvi jesti Rimljani, in sicer so imeli najrajši endivijo, ki so jo prirejali z oljem, s čebulo, jesihom in medom.

Česen in čebulo so v srednem veku cvrli v pepelu, nato razrezali in pripravili s slaniki.

Spinača je iz Perziije, peteršilt iz Egipta, a paradižnike smo dobili šele v 16. stoletju, in sicer iz Brazilije.

× Najstarejši tednik v Evropi. Neka založba v Kölnu je nedavno kupila staro tiskovino iz l. 1609., ki ima napis »Relation«. Ugotovili so, da je to najstarejši tednik v Evropi.

Križanka

1	2	3	4	5	6
7				8	
9			10		
	11				
		12			
13				14	
	15				
16	17			18	19
20			21		
22					

Vodoravno: 1. Mestece v Ljubljanski pokrajini. 7. Bog ljubezni. 8. Nas tolaži v nesreči. 9. Otok v Jadranskem morju. 10. Oblika glagola »biti«. 11. Določen čas. 12. Umetniški ali obrtniški izdelek, predstavlja osebno ali kaj drugega. 13. Osebnostni zaimek. 14. Žensko krstno ime (narobe). 15. Pridelek gozdov. 16. Svetopisemsko moško ime. 18. Števniki. 20. Veznik. 21. Smučarski pozdrav v šoli. 22. Kadar je temno + Po čem se razlikujejo ljudje ne glede na narodnost.

Navpično: 1. Slovenski slovnica in književnik, ki je precej svojevoljno koval nove besede (živel od l. 1735. do l. 1801.). 2. Žensko krstno ime. 3. Trdnjava v Severni Afriki + pevski glas. 4. Kratica pri podpisu. 5. Druga beseda za boter. 6. Oznaka za prve Kristusove učence (ednina) + pokrajina v Hrvaški, znana po svojem junaškem prebivalstvu. 10. Takšen je tisti, ki ne da rad denarja od sebe + bolezen dihal. 17. Osebnostni zaimek. 19. Pripadnik nekega velikega naroda. 21. Kratica za »svojeročno«.

Kvadrat

a	a	a	a	a	a	b
b	c	č	d	e	e	g
i	i	i	i	i	k	k
k	l	l	n	n	o	o
o	o	o	p	p	r	r
r	r	r	r	r	s	š
t	t	t	t	v	v	v

- vrsta: Pri umnem kmetijstvu potrebna naprava.
- Član nekega menihovskega reda.
- Zaradi tega mnogo ljudi trpi.
- Veliko mesto v Srbiji.
- Tako označujejo Prekmurci priseljene tujce.
- Slovenski pesnik in pisatelj.
- Koristna vodna sportna panoga.

Če prav uganeš, dobiš od levega zgornjega kota do desnega spodnjega kota ime naše visoke gore. To uganko smo objavili že zadnjič, a se zaradi tehničnih napak niso videle črke, kar je rešitev onemogočilo.

Zlogovnica

A, da, ga, na, na, ra, ro, ol, za, zo.
Sestavi iz teh zlogov pet ženskih krstnih imen. Če postaviš uganjena imena pravilno drugo pod drugo, ti prve črke izdajo moško krstno ime.

Shrit izrek

Mlaka, radost, jeza, noga, starost, počez, jama, Turek, skala, čelo, nikjer, jezik hromost.
Vsaki besedi odbij en zlog (po dve ali tri črke) pa boš dobil znan izrek.

Enačba

$a + (b-c) + (č-d) + (e-f) + (g-h) + (i-j) + k = x$
a = krstno ime pesnika in pisatelja Stritarja.
b = žensko krstno ime, včasih pri nas precej v navadi.

Rožarica iz Vipave

Kako je vipavski ljudski pesnik Janez Krhne počastil njen spomin

Gorica, sredi novembra

Ker vidim, da objavlja »Domovina« zanimive pripovedke in dogodke tudi iz naših krajev, naj otmem pozabi podoba, ki je bila znana po vsej Vipavski dolini. To je podoba priljubljene vipavske rožarice. Mnogo različnih zanimivosti kroži še danes o njej med vipavskim ljudstvom, četudi že nekaj časa pokriva njene telesne ostanke vipavska zemlja. Precej izmed teh reči pozna zlasti daleč naokoli znani ljudski pesnik Janez Krhne iz Vipave. V mladih letih ji je rad ponagajal in jo često dražil. Ko je umrla, pa je začel razmišljati o tem, kako bi se oddolžil spomenu dobre vipavske žene. Pa je spenil pesmico, v kateri poveličuje njen spomin. Pesem prinašamo v izveščku, ker smo prepričani, da bo zbudila zanimanje povsod, kjer koli je bila vipavska rožarica znana. V pesmi opisuje vipavski ljudski pesnik njeno delo v nastopnih kiticah:

Ko pojdeš Julka, na gomilo,
kjer tvoja mama večno spi,
natrosi cvetja ji obilo,
pod senco rož je dobro ji.

Grobov premnogo okrasila,
v življenju je dobrota njena,
iz cvetja šopke, vence vila
preblaga je vipavska žena.

Če fantič mlad se je poslavljaj,
od doma je v tujino šel,
je šopek brž odšla pripravljat,
in njenih rož je bil vesel.

S Kočevske se je preselilo do 13.000 ljudi

Poročali smo že, da je pred tedni v Kočevje prispela iz Nemčije skupina železniških voz, v katerih so bili nameščeni posebni uradi za izseljevanje Nemcev. Izseljevalni uradni posli na Kočevskem so se te dni končali. Izselilo se je iz kočevskega okraja do 13.000 Nemcev ali 99 odstotkov prebivalstva. Nekatere vasi so čisto izpraznjene. Vse je zapečateno.

Železniški vozovi z vsemi selitvenimi uradi so se zdaj preselili v Ljubljano in so bili postavljeni na poseben stranski tir med glavno in gorenjsko progo, kjer že poslujejo. Vsak ljubljanski in okoliški Nemec se mora javiti v teh uradih zaradi popisa. Kolikor je znano, je bilo na mestnem poglavarstvu vloženo nad 800 prošelj ljubljanskih Nemcev za

- c = doba (tuja beseda).
- č = vsako mesto jih ima več.
- d = del glave.
- e = kadar ne zmrzuje, jo vidiš zjutraj na travi.
- f = žuželka, ki beži pred njo.
- g = čudovita reč.
- h = enota ploskovnega merjenja.
- i = ribje jajčce.
- j = vrana kriči.
- k = šumni soglasnik.

Če prav rešiš gorno enačbo, ti pokaže »x« krstno ime in priimek znanega starega slovenskega pisatelja. — Tistim, ki še niso reševali ugank te vrste, naj veljajo naslednja kratka navodila: Ko uganeš »a«, zapiši. Nato ugani »b« in »c« ter »c« odštej od »b«; kar ostane, zapiši. Tako uganjaj do konca. »K« na koncu predstavlja šumni soglasnik; tu torej ni treba odštevati.

Rešitev ugank iz zadnje številke. Križanka: Vodoravno: 1. Čez plan; 7. Eva; 8. Ite; 9. bor; 10. vap (pav); 11. osa; 13. luk + adut; 16. apanaža; 17. re; 18. en. Navpično: 1. čelbar; 2. evo; 3. zaroka; 4. livada; 5. ata; 6. nepitan; 12. sani; 14. upe; 15. uže. — Stolp: nedelja, pomaranča, bivol, Hoče, ris. Izrek starega slovenskega pesnika (Valentina Vodnika) je: Ne hčere, ne sira po meni ne bo, dovolj je spomina, mi bo ti pojo.

Če par zaročen rož je tvojih
si pred poroko zaželel,
nevesti iz cvetic si svojih
na glavo dala venec bel.

Star mož je prišel iz tujine
domov izrabljenih že sil,
želel si rož je domovine,
pri tebi šopek je dobil.

Vipavcem je znan marsikateri doživljaj iz življenja vipavske rožarice, ki je živela zmemor le v mislih na druge. V bližni Podragi, kjer je bil doma drugi znani pesnik Franc Zgur, so mi pripovedovali tole zgodbo o vipavski rožarici:

Fantje so se ob neki priliki domenili, da ji gredo pet pod okno. Pa so res zapeli in si tudi zbadljivke privoščili na njen račun. Nenadno pa se je odprlo okno in na pojoče fante se je zlil škaf vode, ki jim je pregnala vse veselje do nadaljnjega petja. Toda rožarica jih je nato povabila v hišo ter jih z vinom pogostila, njih obleke pa posušila. Ko so ljudje izvedeli za zabavni dogodek, so dejali, da jih je najprej od zunaj polila, potem pa jih še znotraj z vinom namočila. Nikdar več se niso pojavili pod njenim oknom. Poslušali so rajši nasvet vipavske rožarice, naj mladim dekletom pojo, ne pa starim škrbavkam. Na kapljico vina naj pa le pridejo. Tudi v tem so jo ubogali.

Rožarica iz Vipave je na vse mislila, le naše prav malo. Zato zasluži, da se je tudi v »Domovini« spomnimo. Ob priliki pa še kakšno zanimivost iz prelepe Vipavske doline.

Izselitev. Te prošnje so bile poslane na Visoki komisariat, da jih po posebni glavni selitveni komisiji pregleda, odobri in ukrene vse potrebno za selitev.

Na magistratni deski je bil te dni nabit razglas, ki je določal, da lahko Nemci, ki so že nemški državljani, ostanejo v Ljubljanski pokrajini in nadalje opravljajo svoje posle. Prav tako je bilo objavljeno, da lahko v naši pokrajini ostanejo tudi oni Nemci, ki so bili jugoslovenski državljani, glede katerih državljanstva pa bodo pozneje izdana potrebna navodila. Kakor pravijo, je zaprosilo za izselitev tudi do 200 oseb, ki niso nemške narodnosti. Nekateri Nemci, ki so se odločili za izselitev, so že prodali nekaj svojih nepremičnin.

VSE PRIJATELJE IN PRIJATELJICE
»DOMOVINE« opozarjamo, da se s prihodno številko začeta še en nov zelo napet roman, s katerim bo vsako zadovoljen, in mladinski roman iz indijanskega življenja, ki ga bodo z zanimanjem brali tudi odrasli. Opozarjamo ponovno, da se bo »Domovina« preuredila v list, ki bo imel mnogo prijetnega čtiva za mlado in staro, za mesto in deželo. Gospodariji, gospodinje, mladina, vsi boste zadovoljni! Povejte prijateljem in znancem, ki še niso naročniki, da bodo dobivali »Domovino« ves december zastoj, če se že zdaj naroče na »Domovino« in jo plačajo od novega leta naprej vsaj za četrta leta (4.50 lire). Uprava je v Puccinijevi ulici 5, Ljubljana. Ne odlašajte!

* **Nagrada za rojstvo dvojčkov.** Visoki komisar je v imenu Duceja nakazal zakoncem Gregorcju Roku in Jožefi v Malem vrhu, občina Šmarje, za rojstvo dvojčkov nagrado v znesku 600 lir.

* **Kralj Mihael in rumunska kraljica mati v Italiji.** Pred dnevi sta preko Brennerja na zasebnem potovanju prispela v Firence rumunski kralj Mihael in kraljica-mati, ki se bosta nekaj časa mudila v vili Sparti, lastnini rumunske kraljice.

* **Porast vozovnega parka državnih železnic.** V zadnjih letih je vozovni park italijanskih državnih železnic napravil pomemben razvoj. Število parnih in električnih lokomotiv je ob koncu poslovnega leta 1937.-38. doseglo 6214, v naslednjem letu je naraslo na 6430, lani pa že na 6584. O naglem napredovanju elektrifikacije železniških prog nam priča dejstvo, da je bilo ob koncu poslovnega leta 1937.-38. v prometu 1353 električnih lokomotiv, lani pa že 1624. V enakem razmerju je v teh letih naraščalo število potniških, poštinih in službenih vozov: 7545 ob koncu poslovnega leta 1937., leto pozneje 8007, lani pa že 8591. V vseh potniških vozovih je bilo lani 600.132 sedežev, ki so bili porazdeljeni takole: 417.304 v tretjem, 115.774 v drugem, 28.792 v prvem in 38.252 v izrednem razredu.

* **Duhovni svetnik Josip Lavtižar 90letnik.** V Planici je praznoval te dni svoj 91. rojstni dan upokojen župnik, pisatelj in skladatelj duhovni svetnik g. Josip Lavtižar. Kljub visokim letom mu je usoda namenila, da oskrbuje kot dušni pastir župnije v Ratečah-Planici, v Kranjski gori in na Dovjem. Bodi mu naklonjena še vrsta let!

* **Nenadna smrt profesorja Rudolfa Lavrenčiča.** V petek je v Ljubljani po kratkem trpljenju v 60. letu starosti umrl profesor prve moške realne gimnazije g. Rudolf Lavrenčič. Pokojnik je bil po rodu iz Kamen v Vipavski dolini. Gimnazijo je študiral v Gorici, visoko šolo pa na Dunaju. Kakor je bil pokojnik kot človek priljubljen in blag, mu sreča vendar ni bila naklonjena. Dve svetovni vojni sta bili krivi, da je moral ponovno popustiti torišče vzgojnega dela, ki se mu je bil posvetil iz vse svoje duše. Ko je s soprogo in hčerko nedavno prišel v Ljubljano, je po 35. letih vestnega izvrševanja službe dobil mesto honorarnega profesorja na prvi moški realni gimnaziji. Bil je zadovoljen, da spet živi s svojimi predmeti med svojimi učenci, a sreče ni dolgo užival. Pred dnevi ga je napadla influenza, ki sta se ji pridružili možganska kap in pljučnica, za katerima je umrl. Poleg svojcev žalujejo ob njegovi krsti številni njegovi stanovski tovariši in učenci, ki so imeli v njem zmerom dobrega učitelja. Časten mu spomin, njegovi rodbini sožalje!

* **Smrt uglednega ljubljanskega gospodarstvenika.** Te dni je v Ljubljani preminil veletrgovec g. Viktor Meden. Njegovo truplo so prepeljali v njegov rojstni kraj v Cerkljici. Viktor Meden je bil človek žilave delavnosti. V začetku je vodil v Ljubljani tr-

govino Leskovec in Meden na Jurčičevem trgu, pozneje je pa stopil na čelo Rosnerjeve veletrgovine. Posvetil se je tudi lesni trgovini in njegovo podjetje si je kmalu pridobilo velik ugled. Njegove sposobnosti so se dobro uveljavile tudi v bančništvu. Tako je nekaj časa predsedoval Trgovski banki, bil je podpredsednik Ljubljanske kreditne banke in svetnik ljubljanske borze. Zadnje čase je Viktor Meden predsedoval Združenju trgovcev in gostilničarjev Ljubljanske pokrajine. Spoštovali so ga vsi, ki so ga poznali, tudi kot človeka. Rajniki je bil značajan mož plemenitega srca. Za njim žalujejo rodbina in številni prijatelji. Vsem iskreno sožalje!

* **Smrt dobrega moža.** Preminil je v Ljubljani državni cestni nadzornik v pokoju g. Anton Gaspari. Pokojnik je že dalje časa bolehal, vendar ni nihče pričakoval, da se bo tako naglo poslovil od nas. Ko je med svetovno vojno moral zapustiti svojo domačijo na Krasu, se je naselil v Ljubljani, kjer je živel samo še za družino. Trem sinovom in hčerki je s pomočjo svoje družice ugledil pot v življenje. Blag mu spomin, žalujočim sožalje!

* **Smrt mlade visokošolke.** Po daljši bolezni je v najlepši življenjski dobi 27 let preminila gđc. Elza Pavličeva, hčerka novomeškega primarija g. dr. Ignacija Pavliča. Rajnika je študirala na ljubljanskem vseučilišču arhitekturo. Bila je zaradi svojega vedrega in klenega značaja splošno priljubljena. Pokojno mladenko bomo ohranili v blagem spominu. Njenim svojcem iskreno sožalje!

* **Srebrni kovanci po pet lir v veljavi še do 28. februarja.** S posebnim odlokom finančnega ministrstva je rok, v katerem je treba zamenjati srebrne kovance po pet lir, podaljšan od 30. novembra do 28. februarja l. 1942.

* **Nemški izseljenci iz vrhniške občine.** Za izselitev iz vrhniške občine in istočasno iz Ljubljanske pokrajine so se prijavile nastopne osebe nemške narodnosti: Frančiška Galletova iz Bistre, Kristina Königova in Eleonora Königova iz Bistre, Maks Ferlan in Marija Ferlanova iz Vrhniške. Kdor ima pri teh osebah kakšne terjatve, naj to takoj prijavi. Potrebne tiskovine se dobijo v občinskem uradu.

* **Smučarski popusti na železnicah za časa božičnih počitnic.** V zimskih mesecih veljajo na italijanskih državnih železnicah od nekdanj znatni popusti za smučarje, letos pa je doba tega popusta glede na vojne razmere skrajšana na čas od 20. decembra do 10. januarja, kolikor trajajo šolske počitnice. Popust, ki znaša 50 odstotkov na vozovnico, velja za okoliše gorskih letovišč, ki so posebno privlačni za zimski sport.

* **Smrt vnetega gasilca.** V Sodražici je preminil dolgoletni predsednik gasilske čete g. Jakob Perdan. Zaslužnega gasilca je na zadnji poti spremljalo številno občinstvo. Pokojnemu blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

* **Začetek pouka na gimnaziji v Kočevju.** S pristojnega mesta poročajo, da se bo začel pouk na kočevski realni gimnaziji v polnem obsegu v začetku januarja l. 1942. Pri tem se je poudarilo, da se bo tudi skrajšano šolsko leto vstelo kot redno in se torej ni bati izgube šolskega leta.

* **Sok agave kot nadomestek za milo in za sladkor.** Profesor Mario Calvino, ravnatelj rastlinskega vrta v San Remu, je pri svojih poskusih dognal, da izloča tamkaj močno razširjena agava posebne vrste sok, ki ima velike količine sladkobe v sebi. Predvsem bi jo lahko uporabljali kot nadomestek za milo. Profesor je dobil iz take agave po tri litre sladke tekočine dnevno. Skozi 100 dni mu je rastlina dajala to tekočino, v kateri je bilo 10 odstotkov sladkorja. Ta tekočina je užitna in jo ljudje smatrajo za dobro in prijetno pijačo. Če jo puste na zraku, začne vreti kakor vinski mošt. Če se potem posuši, ostane le še gosta sladkorna zmes, ki se da uporabiti za osladkanje mleka ali pa za osladkanje marmelade.

* **Osem sejmov bo decembra v Novem mestu.** V mesecu decembru bo v Novem mestu kar osem živinskih sejmov. Po znanem Miklavževem sejmu za goved, svinje in konje bodo še štirje sejmi za svinje in trije uradno odredeni sejmi za klavno goved.

* **Maksimalne cene za kurjavo v Novem mestu.** Novomeški okrajni civilni komisar g. dr. Ottone Griselli je izdal maksimalni cenik za kurjavo v hotelskih in gostilniških sobah, ki se oddajajo v najem. Po tem ceniku so vsi hoteli in gostilne uvrščeni v II. in III. kategorijo. Odslej se sme zaračunavati za kurjavo v sobah II. kategorije največ 4 lire, III. kategorije pa največ 3.50 lire. Vsi prekrški bodo na strogo kaznovani.

* **Pri vstopu v vlak ga je zadela kap.** Kočevski iz vasi Podstenice nad Poljanami so te dni zapustili svoja dozdajšnja bivališča, da bi se naselili v novi domovini v Nemčiji. Odpejali so se z avtobusi, ki jim jih daje na razpolago nemško oblastvo do železniške postaje v Semiču, kjer vstopajo na vlak, da jih odpelje v novo odkazano jim bivališče. Med njimi je bil tudi posestnik Zamida, ki je dalj časa bolehal. Kakor hitro je stopil v vlak, ga je zadela kap. Bil je takoj mrtev.

* **Smrt najstarejšega dubrovniškega mornarja.** Te dni je v dubrovniškem zavetišču za onemogle umrl v 85. letu starosti najstarejši dubrovniški mornar Nikola Cuketi. Nikola Cuketi se je rodil v Dubrovniku l. 1857. Čeprav je velik del svojega življenja prebil na morju, ga vendar po pravici lahko smatramo za pravega Dubrovničana. Stari Nikola je rad govoril o svojih mornarskih doživljajih in so zato ob njegovi smrti hrvaški listi posvetili nekaj spominov nanj.

Z Nikolo Cuketijem je legel v grob eden najstarejših mornarjev, ki so ponesli slavo dalmatinskih pomorcev po vsem svetu.

Iz Trsta in Gorice

Stoletnica bolnišnice Kraljice Helene v Trstu. Te dni je minilo sto let, odkar vrši svoje človekoljubno poslanstvo v Trstu bolnišnica Kraljice Helene. Otvorjena je bila leta 1841. Trst sam je bil takrat v razmerju z dajšnim obsegom še skromno mesto z 80.414 prebivalci. Od leta 1841. do 1914. se je prvotno število prebivalcev potrojilo, zato pa je tudi bolnišnica Kraljice Helene dobila v tem času vrsto novih posestev. Danes predstavlja bolnišnica Kraljice Helene enega izmed najboljših zdravstvenih zavodov Italije.

Smrt Goričana na bojišču. Na bojišču v Tripolisu je padel te dni Goričan Oton Blažica. Odlikoval se je v raznih poletih.

Desetletnica smrti nadškofa Sedeja. Dne 28. novembra je poteklo 10 let, odkar je umrl goriški nadškof dr. Frančišek Sedej. Kakor vsako leto je bilo tudi tokrat dan pred obletnico na Sveti gori slovesno žalno opravilo, ki so ga nad pokojnikovim grobom opravili

ITALIJANSKO-SLOVENSKI in SLOVENSKO-ITALIJANSKI SLOVAR

žepna oblika
 Sestavil dr. Janko Tavzes
 42.000 besed

V platno vezan izvod L 35.— po povzetju L 38.50

Dobite ga v vseh knjigarnah in pri založbi
KNJIGARNE ANT. TURK NASLEDNIKI,
 LJUBLJANA, Pražakova ulica štev. 12
 telefon št. 39-84

domači frančiškani z gvardijanom na čelu. K slovesnosti je prihitela množica vernikov od blizu in daleč. Na dan smrti same pa je nadškof mons. Margotti v stolnici opravil žalne obrede.

Zastopstvo bolgarske mladine v Trstu. Zastopstvo bolgarskega mladinskega združenja »Branika«, ki ga vodi predsednik dr. Blekov, je te dni prišlo v Trst, kjer so ga pozdravili zastopniki mesta. Zastopstvo je takoj nato odpovalo v Rim.

Visoko starost je dočakala. Te dni so na pokopališču v Pevni položili k večnemu počitku go. Magdaleno Šuligojevo, ženo urarskega mojstra, ki je umrla v visoki starosti 91 let. — Iz Gorice so odpeljali v Šmartno v Brdih, kjer je imel svoje vinorodne posestve, truplo g. Josipa Mušiča, blagajnika goriškega Monta, ki je umrl za pljučnico 70 let star. — Na goriškem pokopališču je legel k poslednemu počitku g. Andrej Čehovin, državni redar v pokoju, ki je po kratki bolezni umrl star 74 let. — V Podgori pri Gorici je umrla ga. Elvira Pipanova, vdova po grofu Attems, zadna lastnica podgorske graščine. Bolehala je dalje časa in je umrla v starosti 58 let. — Pokojnim blag spomin, preostalim naše iskreno sožalje.

Teranu hočejo priboriti višji razred. Nova razvrstitev vin je sloveče naše kraško vino postavila v zadni razred. Teran uživa sicer sloves zdravilnega vina, a ker ima premalo alkohola, katerega količina je odločala pri razvrstitvi, je bil prištet med navadna, najcenejša vina. Naši vinogradniki so storili potrebne korake, da se teranu odmeri mesto, kakršno mu gre.

Rojstvo v reševalnem vozu. Nedavno zvečer je bil goriški reševalni avto telefonično poklican v Kojso v Brdih. Ko je vozilo pridrvelo na lice mesta, je našlo tam porodnico, ki jo je bilo treba takoj odpeljati v bolnišnico. Obzirno so položili trpečo mater 36letno Josipino Veliščkovo v voz in jo s primerno naglico odpeljali proti mestu. V voz so povabili tudi babico. Avtomobil je srečno privozil v mesto in se je že bližal bolnišnici, ko se je moral na poziv babice ustaviti: porod je bil že v teku in nekaj trenutkov nato je prišla na svet deklita. Koj nato sta bili srečna mati in novorojenka prepeljeni v bolnišnico. Mati in hčerka sta zdravi.

Žrtev prometne nesreče. V bolnišnici Kraljice Helene je umrla 79 letna Tržačanka Emilija Pavševa. Dan poprej jo je bil na ulici podrl voz električne cestne železnice in je pri padcu dobila tako hude poškodbe po glavi, da ji ni bilo pomoči.

Grmičevje se je vžgalo. Te dni je nastal ogenj, ki je zajel okrog 20.000 kv. metrov površine. Goreti je začelo neko grmičevje. Prihiteli so takoj gasilci in ogenj ugasili. Škoda je neznatna.

Iz Gorenjske

Socialna zavarovalna blagajna za zasedene pokrajine na Koroškem in Kranjskem ima centralo v Kranju. Upravna mesta blagajne so v naslednjih krajih: na Jesenicah, v Trzinu, v Prevaljah, v Radovljici in v Kamniku. Ozemlje kranjskega okrožja je razen krajevnih občin Golnika in Sv. Križa dodeljeno neposredno centrali. Socialna zavarovalna blagajna je pristojna za vse zavarovalne zadeve: bolniškega, nezgodnega, onemoglostnega in starostnega zavarovanja delavcev in nameščenecv. Vodja centrale je Anton Tropner.

Kočuha je prijazna vas v Rožu v občini Vesci v borovljskem okraju. V teku zadnjih desetletij se je življenje v njej čisto spremenilo. To ni več čisto kmečka vas, marveč prebivajo v njej po veliki večini izdelovalci lesene posode. Izdelujejo kotličke, čebriče, škafe, sodčke in podobno posodo. Vsak četrtek pripeljejo leseno posodo na celovski sejem. So pa tudi odlični čebelarji.

Planinski domovi so zaprti. Kakor objavlja Nemško planinsko društvo, je večina nemških planinskih koč in domov letošno zimo zaprta, saj vožnje na počitnice in v osebno zabavo niso dopustne. Primanjkuje pa tudi kuriva, ovej in oskrbe. Nadalje že zdaj marsikod preti nevarnost plazov. Planinske smučarske ture lahko torej delajo le tisti, ki

Hitro nekaj italijanščine

Osemindvajseta vaja

Časovni prislovi

Quando = kdaj, ko; quanto tempo = kako dolgo, koliko časa; quante volte = kolikokrat; spesso (sovente) = pogosto; più volte = večkrat; sempre = zmerom; non... mai = nikdar; oggi = danes; domani = jutri; dopo domani (posdomani) = pojutrišnjem; ieri = včeraj; ieri l'altro (l'altro ieri) = predvčerajšnjim; presto = kmalu, zgodaj, hitro; adesso (ora) = zdaj. Ostali prislovi časa prihodni.

Nekaj stavkov za vajo

Quando andrà via tuo fratello? Domani mattina. Quante volte siete già stati a Roma? Ci sono già stato sei volte e dovrò tornarsi fra poco. Signori, è già tardi; presto, presto. Il ricco mangia quando vuole, il pò-

vero quando può. — Prevod: Kdaj bo šel tvoj brat proč? Jutri zjutraj. Kolikokrat ste že bili v Rimu? Tam sem bil že šestkrat in se bom moral vrniti tja v kratkem. Gospodje, je že pozno, hitro, hitro! Bogati uživa (je), kadar hoče, ubogi, kadar more. — Razlaga besed: andra via = bo šel proč (prihodni čas glagola andare = iti); domani mattina = jutri zjutraj; tornare = vrniti se (tornarci iz tornare in ci = vrniti se tja); fra poco = v kratkem (dobesedno med kratkim); tardi = pozno; ricco = bogat; mangiare = jesti, uživati; vuole = hoče (tretja edninska oseba nepravilnega glagola volere = hoteti); spregatev zdajšnjega časa: voglio, vuoi, vuole, vogliamo, volete, vogliono; povero = ubog; può = more (tretja edninska oseba nepravilnega glagola potere = moči); spregatev zdajšnjega časa: posso, puoi, può, possiamo, potete, possono).

vzamejo ključ v dolini in poneso s seboj odeje, hrano in kurivo. Listi priporočajo, naj prevelike skupine ne prirejajo takih izletov.

Kmetijsko zborovanje v Mengšu. Inž. Reicher iz Kamnika je sklical v Mengšu kmetijsko zborovanje, na katerem je predaval o pravilni obdelavi zemlje in je dajal nasvete, kako naj se dvigne pridelek krme in mleka.

Gradnja nove ceste. Že od začetka junija grade novo cesto iz Kranja proti Kamniku.

Nedopustni stiki. Celovski dnevnik poroča o petih ženah, ki so se pregrešile zoper narodno čustvovanje, ker so dalje časa vzdrževale stike z vojnimi ujetniki. Te dni so se morale zagovarjati pred posebnim sodiščem v Celovcu. Obtoženke so bile 22 letna Alojzija Wankova z Visoke Ostrovice, 40 letna mati štirih otrok Marta Hofgartnerjeva iz Kleblacha, 29 letna Justina Močnikova in 28 letna Ana Edlacherjeva; vse z deželnega posestva Neudensteina, v velikovškem okraju. Obsojene so bile na ječo od 18 mesecev do dveh let.

Za Poljake je vzel oblačilne nakaznice. V neki papirnici na Koroškem zaposleni 28-letni Jožef Rauter z Zgornje Bele pri Beljaku je vzel v tvornici 10.000 odrezkov oblačilnih nakaznic, ki so bile že porabljene in bi jih bila morala oblačilnica predelati. Odrezke je prodal Poljaku Aleksandru Wojcziku, ki jih je s pomočjo drugih Poljakov razpečal dalje. Rauter in Wojcik sta zato prišla pred posebno sodišče v Celovcu, kjer sta bila obtožena zločina zoper odredbe o vojnem gospodarstvu in sta bila obsojena Rauter na osem, Wojcik pa na šest let.

Smrtna nesreča v kamnolomu. Iz Mengša poročajo, da se je v kamnolomu Hudem pri Radomljah smrtno po nesreči 16letni pomožni delavec Marijan Rojc. Težko kamenje ga je pokopalo ter mu zdrobilo oprsje in hrbtenico.

Iz Spodnje Štajerske

Zamenjava ljubljanskih hranilnih knjižic na Spodnem Štajerskem. Na Spodnem Štajerskem je mnogo hranilnih knjižic ljubljanskih denarnih zavodov, ki so bile po zlomu Jugoslavije odtegnjene gospodarstvu. Nemška oblastva opozarjajo prebivalstvo, da je zdaj že dana možnost vnovčenja, odnosno zamenjave teh hranilnih knjižic. Začela so se zadevna pogajanja najprej s Kreditnim zavodom za trgovino in industrijo in s podružnicami Češke industrijske banke in bivšega Jugoslovenskega bančnega društva v Ljubljani. Pogajanja so bila uspešno zaključena. Ker je važno ugotoviti, koliko denarja imajo ljudje na Spodnem Štajerskem v ljubljanskih denarnih zavodih, priporočajo nemška oblastva vsem lastnikom hranilnih knjižic, naj se čimprej obrnejo na Kreditni zavod — Bančno društvo v Mariboru ali Celju, kateremu naj sporoče v poštevi prihajajoče

denarne zavode, številke hranilnih knjižic in zneske.

Voženj na dopuste ob božičnih praznikih ne bo. Nemške državne železnice tudi v letošnih božičnih praznikih ne bodo dopuščale, da bi se ljudje vozili za zabavo na dopust ali na izlete. Preskrba vojske in prevažanje vojakov, pravi uradna objava, sta važnojši kakor ugoditev zasebnim željam. Kdor hoče potovati, naj tega ne stori ob božičnih praznikih, temveč v kakem drugem času, ko železnice ne bodo tako obremenjene.

Nemški tečaji za tvorniško delavstvo. V slovenjebistriški tvornici so začeli posebne jezikovne nemške tečaje, katerih se udeležuje vse tvorniško delavstvo.

V sedmih okrožjih Heimatbunda na Spodnjem Štajerskem je 160 krajevnih skupin, pri katerih je 174 posvetovalnih uradov za matere in 50 otroških zavetišč. Znatno je že število otroških vrtcev. V teku so tečaji za sestre pomočnice. Pri posvetovalnicah se s sodelovanjem zastopnikov zdravstvenih uradov vrstijo dvakrat na mesec materinski sestanki. Sestre pomočnice obiskujejo družine z več otroki.

Zaradi slinovke in parkljevke preklicana kmetijska razstava. Zaradi slinovke in parkljevke je v nekaterih štajerskih okrajih promet močno omejen. Ta živinska kuga je celo preprečila kmetijsko razstavo, ki bi morala biti prirejena v Mariboru od 7. do 14. decembra.

Državno učiteljske v Mariboru so odprli 29. novembra. Vodja zavoda dr. Schöcklitsch (Soklič), je po razvitu zastave pozdravil vrsto mestnih in državnih predstavnikov. Zastopnik prosvetnega oddelka iz Gradca dr. Papesch (Papež) je govoril o veliki odgovornosti bodočih vzgojiteljev na Spodnem Štajerskem. Naglasil je, da mora Spodna Štajerska v kratkem postati nemška.

Smrtna nesreča na Pragerskem. Te dni se je pripetila na Pragerskem smrtna nesreča. Na postaji uslužbena Alojzija Fiderčková je hotela zvečer z vedrom vode čez železniške tire. Nenadno je privozil od Celja osebni vlak in lokomotiva jo je udarila tako, da je dobila zelo hude telesne poškodbe. Poklicali so zdravnika, ki je pa mogel ugotoviti samo smrt.

Iz Hrvatske

Slovinci v hrvatski državni službi. Premeščena sta Branko Rupnik, učiteljica, in Mara Rupnikova, učiteljica iz Sušina-Gjurgjenovca na meščansko šolo v Stolcu. Imenovani so prof. Alfonz Gorup za profesorja na meščanski šoli v Bosanski Dubici, Anton Osterc, bivši ravnatelj meščanske šole v Trbovljah, za učitelja meščanske šole v Varešu, Marija Strausova, bivša učiteljica meščanske šole v Slovenjem Gradcu, za učiteljico meščanske šole v Tomislavgradu, in Fortunat Turk, bivši učitelj v Ormožu, na državno meščansko šolo v Jelsi.

Hrvatsko notranje posojilo. Hrvatska država je razpisala notranje posojilo do zneska štirih milijard kun. Za prvo vplačilo posojila je hrvatski finančni minister dr. Vladimir Košak odredil višino ene milijarde kun. Hrvati pa so vpisali nad dve milijardi kun posojila državi. Finančni minister dr. Košak je zaradi tega zdaj odredil, da se nadaljno vpisovanje do nove odredbe preneha.

Ustaška mladina sodeluje s Hitlerjevo. V Vinkovcih je bil te dni v taborišču ustaške mladine sestanek predstavnikov ustaške mladine in predstavnikov mestnega odbora Hitlerjeve mladine. Na sestanku so govorili o medsebojnem sodelovanju.

Nemški vojaški poveljnik v Zagrebu predstavljen. Dozdajšnji nemški vojaški poveljnik v Zagrebu polkovnik Reichert je predstavljen na drugo službeno mesto in je pred dnevi zapustil Zagreb.

Ženska ustaška organizacija. Ustaško gibanje na Hrvatskem dobi zdaj tudi še ženski oddelek. Združeno žensk v ustaškem gibanju je bilo poverjeno profesorici Jeleni Javorjevi, ki jo je imenoval poveljnik za voditeljico žensstva.

Vojni invalidi so se pridružili ustaškemu gibanju. Poveljnik je sprejel odposlanstvo hrvatskih vojni invalidov iz svetovne vojne, ki so mu izjavili, da v celoti pristopajo k ustaškemu gibanju. Poveljnik je njihovo izjavo z zadovoljstvom vzel na znanje.

Graditev proge Karlovac-Bihać. Prva dela za graditev nove železniške proge, ki bo šla iz Karlovca v Bihać, so končana in bodo samo progo začeli graditi še to zimo.

Veljavni so še samo dinarski kovanci. Dne 29. novembra je potekel rok, v katerem je bilo treba na področju Hrvatske zamenjati 10 dinarske in 20 dinarske bankovce, poslednje jugoslovenske bankovce, ki so bili še v obtoku. Izmed starega denarja ostanejo poslej v veljavi samo še kovanci.

Obdarevanje hrvatskih vojakov na vzhodnem bojišču. Na Hrvatskem je uvedeno zbiranje darov za hrvatske vojaške na vzhodnem bojišču. Na javnih zbirkah se je nabralo 500.000 kun, denarni zavodi pa so odobrili prispevek 1.300.000 kun. Te dni bodo začeli pošiljati darove vojakom na bojišča.

Iz Srbije

Slovenski dijaki na srbskih gimnazijah. Na raznih gimnazijah v Srbiji, ki so po večini že začele redni pouk, je vpisano veliko število slovenskih dijakov, otrok pred meseci v Srbiji naseljenih naših rojakov. Te dni je bila v srbskem zdravilišču Vrnjački banji odprta nova nižja realna gimnazija. V vse štiri razrede se je doslej skupno vpisalo 120 dijakov, med njimi 12 naših rojakov in rojakinj. Odstotek slovenskih dijakov v primeri s srbskimi znaša skoro povsod dobrih 10 odstotkov.

Nov grob med beograjskimi Slovenci. V Beogradu je te dni v častitljivi starosti 81 let umrla naša rojakinja Jožefa Krebljeva iz Maribora. Pokojnico je na njeni poslednji poti spremljalo veliko število naših rojakov. Blag ji spomin!

Strogo nadzorovanje gostinskih obratov v Beogradu. Uprava mesta Beograda, ki vrši v Beogradu vso policijsko oblast, je začela izvajati najstrožje nadzorovanje gostinskih obratov vseh vrst v Beogradu samem in njegovi neposredni okolici. Ugotovila je, da zlasti nekatere manjše točilnice, ki prav za prav sploh ne bi smele prodajati jedila, prodajajo ta po izredno visokih cenah. Nekaj točilnic in manjših gostinskih obratov je oblastvo grada takoj zaprlo, za vse ostale pa je določilo, da smejo prodajati jedila za zajtrk samo od 7. do 9., za kosilo samo od 12. do 15. in za večerjo samo od 17. pa do policijske ure. Hrana sme biti v vseh gostinskih obratih brez razlike le enotna, obrok kosila ali večerje pa v nobenem primeru ne sme biti dražji kakor 20 dinarjev.

Municijsko skladišče partizanov je zletelo v zrak. Kakor poročajo madžarski listi, se je v Užicu razpočilo municijsko skladišče partizanov, kar je povzročilo smrt 1500 oseb v mestu. Tudi tvarna škoda je velika. Okoli kraja eksplozije ni ostalo nobeno poslopje celo. Partiza-

Mož, ki se je skrivil v samoto, bi se rad oženil

Na nekem otočku sredi Južnega morja živi mož, ki je obrnil svetu hrbet. Ime mu je Donald Killarney in je lastnik tistega otočka. Sicer se je prostovoljno zatekel v to samoto, vendar mu je postalo dolg čas in bi se rad oženil. Poslal je ženitne oglase v tri največje ameriške dnevnike. V teh oglasih je razložil, da je gospodar majhnega otočka v skupini Polinezijskih otokov v Južnem morju, da je brez dolgog, da ima tam lepo hišo, štiri domačine kot služabnike in lepo premoženje, pa bi se rad zadal, ko je dopolnil 40 let, še oženil. Ta bi delil svojo osamljenost z zvesto življenjsko družico. Dekleta, ki bi jih veselilo tiho, toda nebeško lepo življenje na samotnem otočku v Južnem morju, naj mu sporoče svojo odločitev in pošljejo svoje slike.

Uspeh Donaldove ženitne ponudbe je bil presenetljiv. Nad 1000 pisem je prišlo iz vseh krajev Amerike na upravo treh listov, odtod pa naravnost k novodobnemu Robinzonu. V nekem pismu, ki ga je objavil Donald Killarney v časopisu, je napisal, da ni pričakoval take povodnji ženskih pisem. Gotovo je zelo mnogo v življenju razočaranih ali po življenju koprnečih žensk, ki vse žele postati Robinzonove žene. Resničnost pa je malo drugačna kakor domišljija. Mož živi na tem otoku res skoro nebeško življenje, vprašanje pa je, ali bi lahko vse ženske, ki so se mu ponudile, živele odslej za ves čas brez družbe, gledališča in kina, brez časopisov in takih reči. Killarney je takoj izločil precejšen kup pisem, ki so jih pisala 18-letna do 20-letna dekleta po večini brez vednosti svojih staršev. Novodobni Robinzon je izločil še dolgo vrsto drugih ponudb, nato pa si je začel dopisovati s kakimi 30 mladenkami, ki bi prišle po njegovem mnenju v poštev. Tem je v pismih naslikal življenje na otoku v najbolj črni barvi. 24 deklet je obupalo in se mu odpovedalo. Preostalo jih je še šest, ki so zatrjevale, da so kljub vsemu pripravljene postati Robinzonove žene. Killarney se ni mogel prav odločiti in je povabil vseh šest, naj pridejo za eno leto na poskušnjo na otok.

Tri so se temu izvirnemu vabilu odzvale. Tako se je vkrcala na pot v Polinezijo neka tipkarica iz Chicaga, hčerka nekega farmarja iz Arizone in neka mlada brezposelna vdova iz majhnega mseteca blizu San Francisca. Ali bo katera izmed njih postala Killarneyeva žena, se bo torej odločilo drugo leto.

× Svedska šteje nekaj na šest milijonov prebivalstva. Po novih podatkih iz Stockholma šteje Svedska nekaj več kakor šest milijonov prebivalcev (15 na vsak kvadratni kilometer). Od teh imata dva in četrt milijona oseb na leto več ko 500 švedskih kron dohodkov (okrog 2500 lir). Te osebe plačujejo davek, torej približno tretjina prebivalstva. Med davkoplačevalci pa je približno en milijon, ki imajo med 500 do 1000 švedskih kron letnih dohodkov. 10.000 kron na leto smatrajo tam za prav dober zaslužek; deležno pa ga je komaj 35.000 oseb ali pol odstotka prebivalcev. Navzlic temu je smatrati Švedsko za deželo gmotno dobro stoječih ljudi ali vsaj posestnikov, kajti nad 850.000 ljudi ima zasebno last v obliki hiš ali polja. Med temi je spet najmanj 2000, ki jih je šteti med bogatine, kajti njih imetje znaša po več ko pol milijona kron. Pravih bogatinov, če upoštevamo zdajšnje življenjske stroške, pa je le

ni so nakopičil strelivo v zelo moderno zgrajenih podzemskih prostorih novega poslopja Narodne banke. Do eksplozije je prišlo, kakor trdijo madžarski listi, pri boju med partizani in vladnimi četami.

okrog 5000 Švedov, ki imajo 100.000 kron letnega dohodka, dalje 50 oseb z okroglo 200.000 kron dohodka in naposled kakšnih 30 velikih industrijcev in bančnikov, ki zaslužijo več ko 400.000 kron na leto.

× Rešitev s potopljenimi ladje. Kakor poroča časopisje, se je rešilo 286 mornarjev in oficirjev z nemške pomožne križarke »Cormorana«, ki se je potopila po boju ob avstralski obali. Med mornarji je tudi poveljnik križarke.

× Ameriška letalska oporišča na Srednem vzhodu. Poveljnik ameriškega letalstva general Bratt je po vesti iz Ankare v Kairu povedal, da bodo na Srednji vzhod prišli ameriški strokovnjaki, da uredijo razna letalska oskrbovališča in oporišča. Vsa ameriška letala na Srednem vzhodu bodo odvisna od teh oskrbovališč, ki bodo pod nadzorstvom Zedinjenih držav.

× Vitamin K preprečuje krvavljenja ob zlatenici. Vitamin K ne spada med tiste vitamine, ki jim ljudje posvečajo večjo pozornost, a vendar je važen. Dobiti ga je v zelenih listih in v svinjskih jetrih, v manjših količinah tudi v sadju in v nekaterih bakterijah, zlasti v bakterijah, ki živijo v debelem črevesu. Kraj njegovih glavnih učinkov so očitno jetra, vendar pa nima nobenega učinka, če so ta že hudo okvarjena. Vitamin K ima nalogo, da prepreči krvavljenja, ki so ob hudi zlatenici neredka in ki postanejo po operacijah žolca lahko prav nevarna. Tudi krvavljenja v črevu mnogih zlateničnih novorojenčkov lahko temeljijo na pomanjkanju vitamina K.

× Volkovi raztrgali mladoporočence. V Rumuniji je hud mraz, ki je v nekaterih karpatskih krajih pognal volkove v bližino človeških bivališč. V Piccali v okolici Ploestija je trop zveri napadel mlada zakonca, ki sta se vračala z večerje pri nekih sorodnikih. Raztrgani trupli so našli naslednji dan neki delavci.

Poravnajte naročnino!!!

× Človek lahko živi tudi od samih slankov. V Amsterdamu je te dni umrl neki 82 letni ribič. Ukvarjal se je predvsem z lovom slankov. Pri svojem delu pa je zadnjih 60 let jedel same slanke s kruhom. To je bila njegova edina hrana. »Če boš hotel dolgo živeti,« mu je dejal njegov stari oče, »pojej najmanj po 20 slankov na dan!« Tega nasveta se je držal in je dočkal visoko starost.

× Svoje pogrebee je plačal. V Berlinu je pred dnevi umrl neki 72 letni možak, ki je zapustil svojevrstno oporoko. V njej je namreč določil, naj njegovo skromno zapuščino dobe le tisti, ki bi se udeležili njegovega pogreba. Ko so pokojnika pokopali, so pogrebcom razdelili pokojnikovo zapuščino. Vsak izmed pogrebcev je dobil le malo, kajti zapustil je komaj nekaj več kakor 1000 mark, a pogrebcev je bilo 267.

× Eno leto v morju ležeče meso je še izvrstno ohranjeno. Še so v spominu bitke, ki so v preteklem letu divjale okrog norveškega pristanišča Narvika. Pristaniške naprave so bile ponovno hudo bombardirane. Zadele so bile tudi lope obširnih skladišč in mnogo blaga je šlo na dno morja. Zdal se je narviški preskrbovalni urad odločil, da s potapljači skuša dvigniti potopljeno blago. Potapljačem se je posrečilo spraviti na površje velikansko zalogo mesa. Čeprav je bilo meso v morju skoro leto dni, se je izvrstno ohranilo. Preiskava je pokazala, da je prav tako okusno kakor sveže. Vsa mesna zaloga je prišla po naročilu narviških mesarjev iz Amerike 1. 1939. Zdal se jo začeli prodajati prebivalstvu.

BESEDA POŠTENJAKA

Miha: »Petsto lir naj ti posodim? Kakšno poročstvo pa mi daješ pa posojilo?«

Melhior: »Ali ti častna beseda poštenjaka ne zadošča?«

Miha: »Seveda mi je dovolj, toda kje imaš tega poštenjaka?«

NA TEKALNI TEKMI

Sinko: »Zakaj pa je ta mož ustrelil v zrak?«

Očka: »Zato, da začnejo teči.«

Sinko: »Očka, meni se zdi, da bi še hitreje tečli, če bi streljal vanje.«

*

STROKOVNJAK

Dva obrtniška vajenca se srečata.

»Kaj pa imaš tako oteklo lice?« vpraša prvi.

»Veš, v stroj sem se zadel,« odgovori drugi.

»Meni pa se vidi tale otekline bolj ročni izdelek,« reče prvi.

ZASPAL JE

Mali Melhiorček noče zaspiti. Očka sede k njegovi postelji in mu reče: »Povedal ti bom pravljico, da boš zaspal.«

»No, le povej, očka,« se oglasi Melhiorček.

Očka pripoveduje eno uro, pripoveduje dve. Naposled vse utihne. Mamica v sosedni sobi si oddahne. Vrata iz Melhiorčkove sobe se tiho odprejo.

»Ali je zaspal?« vpraša mamica.

Med vrati stoji v sami srajčki Melhiorček in odgovori: »Da, mamica, naposled je zaspal...«

NAJHITREJŠI NAČIN

Gospodična: »Zelo hitro ste si pridobili slavno ime.«

Pisatelj: »Vi si ga lahko še hitreje.«

Gospodična: »Radovedna sem, kako.«

Pisatelj: »Čisto preprosto: če se omožite z menoi...«

DOBER RACUNAR

Gost: »Ubil sem samo en kozarec, zaračunali pa ste mi dva.«

Natakar: »Kaj hočete, zaračunal sem kozarec, ki ste ga ubili, in nov kozarec, ki ga bom moral kupiti!«

ZVITOREPEC

Boštjanček (mater): »Za nedeljo smo povabljeni na kosilo k zdravnikovim, kaj ne?«

Mati: »Da.«

Boštjanček: »Tam ne bom smel kar z rokami prijemati meso, temveč ga bom moral rezati z nožem in z vilicami nositi v usta?...«

Mati: »Seveda.«

Boštjanček: »Ali imaš kaj mesa, da bi se malo vadil?«

VODA JE NEVARNA

»Da se mi ne boš nikoli brez moje vednosti kopal,« je svaril oče sinčka. »Ne pozabi, da je voda nevarna.«

»Tudi meni se zdi tako, očka. Zato se niti ne umivam.«

IZKUŠENOST

Avtomobilistka (ki je podrla pešča): »Gospod, to je bila samo vaša krivda. Avto vozim že celih 15 let in sem torej že izkušena.«

Pešec: »Tudi jaz nisem začetnik, saj hodim že nad 50 let.«

ZALEGLO JE

Zdravnik je gospe Srakoperjevi, ki mu ni hotela plačati umetnih zob, poslal takole grozljivo pismo: »Če ne boste takoj plačali zneska, katerega mi dolgujete, bom dal v časopisju objaviti tale oglas: Izvrstni umetni zobje na prodaj. Na ogled so pri gospe Srakoperjevi v Petelinji vasi.«

Tako drugega dne je zobni zdravnik prejel denar.

STALNA BARVA NJENIH LAS

A: »Če se ne motim, si tvoja žena lase barva...«

B: »Kaj še, njeni lasje imajo stalno barvo, ker je že take kupila.«

TRI ODLIČNE LASTNOSTI MORA IMETI

Melhior: »Ne oženim se, dokler ne najdem žene s tremi odličnimi lastnostmi.«

Gašper: »Kakšne pa morajo biti te lastnosti?«

Melhior: »Biti mora premožna, imeti mora premoženje, poleg tega pa mora biti še bogata.«

KAR SI ONA POŽELI

Vera: »Bogat mož je torej tvoj ženin. Ali tak, ki ima vse, kar si poželi?«

Zora: »O ne! Tak, ki ima vse, kar si jaz želim.«

PRI ZDRAVNIŠKEM IZPITU

Profesor: »Našteli ste mi vsa sredstva, ki povzročajo potenje. Kaj pa bi storili, če bi vsa ta sredstva bolniku ne pripomogla do potenja?«

Visokošolec: »Poslal bi ga k vam na izpit.«

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

je največji slovenski pupilarno varni denarni zavod.

TEKOČI RACUN,
PUPILNI ODDELEK,
DOMAČI HRANILNIKI,
NAVADNE VLOGE.

A vista vloge izplačljive vsak čas!
Za vse obveze hranilnice jamči

MESTNA OBČINA LJUBLJANSKA